КОНТРОЛЬНЫЙ ЭКЗЕМПЛЯР

Масса а мехкашкара пролетареш, вIашаrIкхета!

ИРА.
16
МАЙ
№ 59 (4539).
Мах 2 кап.

СЕРДАЛО

(«Свет»)

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГIалгIай обкома, Нохч-ГIалгIай АССР Лаккхехьарчу Советан Министрийн Советан орган.
Орган Чечено-Ингушского обкома Коммунистической партии Советского Союза, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР.

АРАДУЬЛ 1923 ШЕРА ДЕНЗ

ХАННАХЬА КИЙЧЪЕ ЯЛАТ ЧУЭЦА ТЕХНИКА

Механизаторашта чIеаrIа кхачъа-ла ха я май. Сихаллена леш дола кхашкара балхаш чакхдахарал ссп-гIа уж декхарийла ба ялат чуийлу техника ший ханнахьа тоаль яккха. Укх бетта дIадоладу йол хьаккара балхаш.

Мишта кийчо дый республика боахамашка цу бехктоккамеча ха-на?

Дерригача боахамий доладахьа я 1287 тракторни сенокосилкаш, ба-къда хIана а тIехь тоалла дукха я царех. Декхар ший ханнахьа IалашIара йоаrIа йоалдо еча боахамашка-м тоаль лъинай уж.

Шелковской района боахамашка 252 тракторни сеноносилка я, хIаь-та ерригаш тоаль я лъинай. Йол хьокха ерига техника хIанале тоаль лъинай Надтеречни, Советски районий боахамашка а. Кхета даь дерrда уж балхаш МалгIабика, Урус-Мартана, Наурски районий боахамаш а. Вакъда, дукха техника я хIанзчул тIехьаrIа тоае езаш Шаьла, Сунженски, Ножай-Юрта, Назьарен районий боахамашка.

Кхы а воrIа лата комбайнашта ремонт яра гIулакх. Республике ерригаш йолаш йолча 1102 комбайнах 599 мара кийча яц хIанз а. ХIаьта хьакхIаш чуцаш йолча 356 комбайнах 157 мара ремонтера ярадьинаш, силос хьокхача 349 комбайнах кийчарш 136 мара яц.

Уж балхаш геттара во вIаштIехь-даьхах Грозненски, Назьарен, Гудермесски районий боахамашка.

ХIана хIора боахама къахьегамхой керттерча декхарех цаI да ялат ший ханнахьем дол па дешн чуийца даькхара ерриrа техника дерттIа кийчъяр.

10-гIа Май кIаккхачаш ялат чуийдеча техникана ремонт ярах йола.

СВОДКА (План проценташа).

Районаш	Ка бола ялат чуийлу комбайнаш	Силос чуйла комбайнаш	ХьакхIаш чуийо комбайнаш	Тракторни косилкаш
Ачхой-Мартана	61	64	50	87
Ведана	55	33	—	54
Грозненски	33	23	13	67
Гудермесски	45	7	27	61
МалгIабика	54	33	56	92
Надтеречни	96	67	—	100
Назьарен	45	38	23	79
Наурски	[illegible]	24	35	91
Ножай-Юрта	65	—	—	50
Советски	67	100	67	100
Сунженски	70	34	47	79
Урус-Мартана	46	64	62	87
Шаьла	67	29	52	74
Шелковской	[illegible]	71	56	100
Ерригача республикехь	54	39	44	84
Цу даькъе:				
МСК боахамашка	53	39	41	84
«Грознию» боахамашка	60	50	55	89
«Консервпром» боахамашка	78	—	80	80
«Скототкорм» боахамашка	76	38	67	80

ПАРТЕ ДЕНАЛЕ ГIОНЧИЙ

РСФСР «ЗНАНИЕ» ЯХАЧА ОБЩЕСТВА IV-гIа СЪЕЗД

14 мае Москва, ССР Союза Доккхача театре болх дIаболабаьб Российски Федерации «Знание» яхача общества IV-ча съезда. Цуна делегаташ мехка ягара йоккхаrIа йолча лекторий - общественникий, коммунизм хьалъечеи керла саг хьалкхевечен партийни организацей денълеча гIончий отряда миллион сонгIча членаш-чий отряда хьалхара баьяха ба. Уж гулбеннаб укх гIехьарча дим шере баьча балхо итогаш юкъар а къахьегамхошта юкъе политически Iилманн зиинешта ю пропаганда дIахо тоа-яра мехкъаш белгалдехар а духьа.

Съезда балха юкъе дакъа лоац КПСС ЦК Политбюро членалла кандидата, КПСС ЦК секретара П. Н. Демичева.

Съезд хьайийллар общества къахьегаIа болча членех цхьанне академика Ф. В. Константинова.

ЧIоагIIе дегаш гIоваьшиа а болаш сийлахьа президиум хержар гулбенараша КПСС ЦК Политбюро юкъе а йолаш.

РСФСР «Знание» яхача общества правление отчетни доклад йир цун председатела, СССР Iилмай Академе члена - корреспондента И. Ф. Образцова.

«Знание» яхача общества членаша, Российски Федерации интеллигенце чIоагIIа хьаллоац парте политика. Советски Россе интеллигенции массаза хила а киннай, хург а я партеца цхьана, халкъаца цхьана. «Знание» яхача российски общества члений миллиюнни отрядо чIоагIIа пропаганда ю парте идеяштеи политиканеи, марксизме - ленинизма теорен.

Цул тIехьаrIа ладийIар общества ревизионни комиссе отчетни доклада-га.

ДIахо дуьца оттадьча дешаех лаьца прениш йолаелар. Царна дакъа лаьцар «Знание» яхача общества московски городской организаце правлене председатела, СССР просвещение министра М. А. Прокофьева, СССР Iилмай Академе члена-корреспондента М. С. Зверева (Ленинградски область), академика А. Н. Фрумкина, СССР Iилмай Академе члена-корреспондента Н. А. Шило (Магадански область), КПСС Кемеровски обкома секретара З. В. Кузьмина, 1896 шера дена КПСС члена, Социалистически Къахьегама Турпала, профессора Ф. Н. Петрова, ВЛКСМ ЦК секретара А. Н. Камшалова. «Знание» яхача ерригсоюзни общества правлене председатела академика И. И. Артоболовске, кхычар.

15 мае дIахо а болх берrба Российске Федераце «Знание» яхача общества IV-ча съездо.

В. КНЯЗЕВ,
З. ХРОМОВА.
(ТАСС корр).

ТАШКЕНТ. Ташкентски политехнически института ДРВ-ерча эспиранта Ле Ван Зе защита йий «Вьетнамски апатитех чоалхаве удобренеш ера способ» яхача кандидатски диссертацена. Ле Ван Зе яхача методах 25—30 процент фосфора дзоть долаш удобренеш кийчъе киш я.

СУРТА ТIА: Ле Ван Зе шийна кулгалхочуьна Марзоев Фаттахаца лабораторе ва.

ТАСС фотохроника.

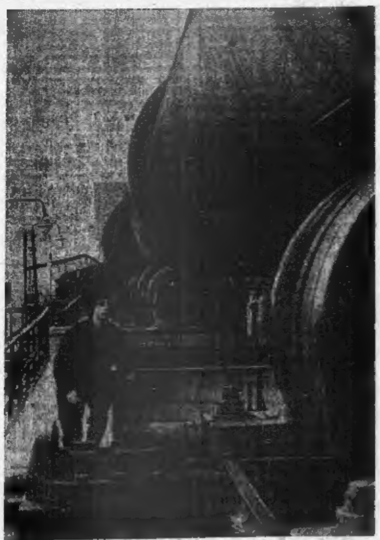

ВОЛЬСК (Саратовски область). «Большевик» яхача йоккхаrIча заводе болх бе йоллайийтай, керла, дхьайттлаrIа технологически линии. Цу дехе кхоьчаш йола ерах 185 метр йIаьхе я. Сахьата-72 тоннк клинкер яла торо я цун.

СУРТА ТIА: смазчика-мотористка комсомолка Лида Спиридонова. 185 метр йIаьхача вишка балхага хьожаш я из. ХIанз цхьатаррача пеи пишка Iуназ дем хургья из.

Е. Соколова сурт.
ТАСС фотохроника.

ХАНАЛ ХЬАЛХА

Пятилетка хьалаrIча шера план ханал хьалха кхоачашьяра социалистически дзье дьяаача установкаиш хердача къахьегама толамашка кхуъл КПСС XXIII-ча съезда цIераrIча крекинг-завода коллектив. Укх бетта хьалхарча 12 ден мехкдаьтта сийрла продукци арадецара задани 112 процент кхоачашъьяй завода болхло-ша. Iэавнх дзьохIачуэ сонгIа арахийца продукци иттаж хьараш тоннаш я. Социалистически дзье хьалхара моттиг а цьинах. хIанз шоллаrIча ад бетте чотаж продукци арахецаш я из. Овсянников, Белоусов, Глазнева, Еротия керте латтачь установкаци кхоалаrIча трубчаткан коллективаш.

Ф. УНТИЛОВА,
крекинг - заводи инженер-экономист.

РОССЕ КОМПОЗИТОРИЙ СЪЕЗД

МОСКВА. 14 май. (ТАСС). Московски консерватора йоккхача зале гахах хьайийллар РСФСР композиторий шоллаrIа съезд. Цун балха юкъе дакъа лоац Российски Федерации ерригача автономни республикашкарча, крайнашкарча, областашкарча композиторашеи музыковедашеи союзаш республикашкарча хьалхалчаша. Съезде ва КПСС ЦК Политбюро член, РСФСР Министрий Совета Председатель Г. И. Воронов.

ДIайолаяра дош оалаш съезд хьайийллар Д. Д. Шостаковичо.

«Россе музыка тахан» яха доклад йир РСФСР композиторий Союза правлене секретара С. А. Баласаняно.

ТIЕХЬАЮСА ПРЕДПРИЯТЕШ ХИЛА ЙИШ ЯЦ!

ПАЧЧАХЬАЛКХЕН ПЛАН КХОАЧАШЪЯР — ХIАРАНЕ ДЕКХАР.

КПСС ЦК апрельски Пленума решенеш дог гIоаддаьккха, хьалаrIча шийна сийлахьа къахьабахара хьанаре къахьийгар Нохч-ГIалгIайчен промышленни предприятей болхлоша, социалисташа. ДуккаrIйолча коллективаша разоргаш делар продукцена реализаци яра апрель бетте бъ беттен планаш шаьа сийна тIаийцана социалистически декхараш халла хоъчашъдарах.

Продукцена реализаци яра бъ бетта план шай республика промышленносто 102,1 процент кхоачашъъяй. Укх шера шьоаrIча майга кхачале хьа планированна экономически стимулированни кердача системага дьяьй 34 промышленни предприяти, республика промышленни предприятешна реализаци яьча ерригача продукцех 32 процент продукци реализаци ъий цу предприятешна. Цу предприятей керттера технико-экономически хьокхамаш лакхаrIа да республика ерригача промышленноста хьокханел. Кийча продукци дIалхьайтара болам кердача системах болх беча цу предприятей 17 процент лакхбеннай, хIаьта республика ерригача промышленность хьайийцана дIалхьайта кийча продукци 11, 3 процент мара дукхаrIа яц. Кердача системах болх беча предприятей къахьегама осаре ялахха лаьрхIачул 8,5 процент лакхъеннай, хIаьта республикерча ерригача предприятей къахьегама осаре 4,9 процент мара лакхъеннаш. Республика промышленни предприятешна арахьа продукци 3 процент мара лакх ца ялача, планироване кердача системах болх беча предприятеша арахене продукци 12,2 процент лакхъеннай.

Йоккха дебит йола скважинаш болх бе йолавйитарах «Грознефть» объединенеш мехкдаьттахоша укх шера санисне мехкдаьттахоша укх шера хьалхарча бъ бетта лаькхха «Iарахьа доила» совлахь цу шоьне даькхахчул 19 процент дукхаrIа да, хIаьта мехкдаьттана хьайоаrIа газ 23 процент дукхаrIа яьккхай. Бъ бетта планах лаьрхIачул сонгIа паччахьалкхена дIадевна мехкдаьтта 126 эзар тонн я. Керттерча даькъе хьадоаккха мехкдаьтта совдаьккхарам а «Старогрознефть», «Сунжанефть» мехкдаьтта промыслови управленей коллективаш. Пятилетка кхоалаrIча шера дукхаrIа хилар хьайоаккха электроэнерги, арахьца машинаш, металлообработка, химически, аьгача, кхачан промышленноста продукци.

Цхьабакъда, республика промышленносто даьха къахьегама тоаламаш дукха динаrIа хила йиш яр, нагахь массадолча хьоккаий паччахьалкхен плана тIайиъа социалистически декхараш ерригача предприятеша кхоачашдаь даьдре. Бъ бетта даьлача къахьегама толамий итогаш яьчул тIехьаrIа гучадьинад республикерча 27 предприятеш реализаци ца ели йиса продукци 2 миллион сонгIа сома мехьа хилар.

Дукхача предприятеша дехьад къахьегама осарие, кIаьта 30 сонгIача заводий, фабрикай коллективаш планах лаьрхIачул дукхаrIа дIа-делийтад ахча арахецача продукцега.

Бъ бетта паччахьалкхена дIа ца луш йисай 800 тонн мехкдаьтта аппаратура, 8,5 миллион сетта кирпичаш, 10 эзар сонгIа кубически метр хьа, 1700 кубически метр дьаькабетона изделеш, бIаь эзар сома мехьа мебель, 1100 тонн сонгIа мерзача шурий продукци.

ТIехьаюсача предприятешта юкъе я гIишлой материалий управлене бъ предприяти (управлене начальник Н. И. Каширский), Хьана боахама управлене цхьа предприяти (управлене начальник В. Г. Колотушкин, консерви промышленноста треста цхьа предприяти (треста управляющи Г. Е. Коваленко), республикана бытови гIулакхий яра йолча министерства бъ предприяти (министр Г. Н. Нипряев), кхычар.

Цу предприятех дукхаrIа яраш дукхача хила дехз паччахьалкхен плана кхоачаш ца еш я.

Партийни профсоюзни организацеш декхаррийла я дикаrIа найна баргболча хьисие организаторски массови - политически болх вIаштIехьбаккха, производствана дукхаrIа пайда баргбола керда резервари гучадахара коллективаш оршаrIъяхе. Иштта уж организацеш декхарийла я къахьегамен производствени дисциплина тоае, коммунистически хьесапе массане къахьегамдола гIулакх вIаштIехьдаккха, иоашта тIаийца декхар кхоачашдара хIаране бехктокхам лакхбе.

Дерригача хьокхаий паччахьалкхен плана тIайийна социалистически декхараш кхоачашде декхарийла я хIара предприяти организацеш.

Укх кIаьд оелятех ела 1966-ча шера бъ бетта продукцена реализаци яра план кхоачаш ца яьча предприятей список.

ПРОДУКЦЕНА РЕАЛИЗАЦИ ЯРА 1966-ча ШЕРА БЪ БЕТТА ПЛАН КХОАЧАШ ЦА ЯЬ ПРЕДПРИЯТЕШ

Предприятеш	Директор	Партийни организаци секретарь	План кхоачашъяра процент
Карабулакски газобензинови завод	И. В. Максимов	Л. К. Губанова	99,7
Грозненски мехкдаьтта чакхдоаха завод	Т. Г. Семенова	М. А. Живолупов	99
Гудермесски железно-инструментальни завод	С. А. Казарян	А. С. Ковченко	94
Старопромысловски кирпичаш ю [illegible]	Н. К. Гуров	А. М. Остапенко	83
МалгIабикера кирпичаш ю завод	М. О. Бузуртанов	З. К. Эржепова	94
Назранера кирпичаш ю завод	Х. Э. Бузуртанов	А. Ш. Шадыжев	83
Гудермесски кирпичаш ю завод	Р. М. Шаулов	М. Г. Осмаева	99
Грозненски швейно-производственни [illegible]	А. И. Бабаджанов	И. П. Худолей	95
Назранера трикотажни фабрика	В. З. Кодзоев	А. Т. Тумгоев	9
Грозненски кога гIирс бу фабрика	Л. Ш. Штейнберг	В. С. Агабеков	99
Грозненски консервни завод	Н. Ю. Ампукаев	А. Н. Стешко	99,8
Ассиновски консервни завод	А. Ф. Руденко	В. Н. Болонов	97
Сунженски консервни завод	А. С. Евлоев	Н. В. Чернышева	95
Грозненски гормолкомбинат	В. В. Изюмова	Н. С. Пестрекин	98
«Ачалуки» яха минеральни хиш ду завод	С. Д. Цечоев		[illegible]
МалгIабикера горбыткомбинат	Ю. М. Хизиров	Э. У. Добриев	91
Гудермесски горбыткомбинат	директора гIуллакхаш кхоачашду		
	Н. И. Белоконева	С. С. Ягольницкий	94
Наурски райбыткомбинат	И. М. Гайдин	А. Э. Батухоев	83
Сунженски райбыткомбинат	Н. С. Высочинский	Г. И. Шимардина	99
«Главэлектромонтаж» ГМУ заготовкаши мастерскеш	Ю. Ф. Неруч	Н. Г. Мерзляков	89
«Чечингушводстрой» Аргунски дьаькабетона изделей завод	Л. Г. Гуревич	Г. И. Казанцев	[illegible]
Ермоловски лесопромхоз	В. П. Воронов	В. Я. Киселев	[illegible]
Сунженски лесопромхоз	Н. И. Цыкалов	А. И. Цукалов	[illegible]
Ведана хьунбоахам	С.-С. [illegible] Кусаев	И. Дикаев	78
Ачхой-Мартана мехлесхоз	Ю. Ю. Мизиев	Л. Хумашев	85
Шелковски мехлесхоз	С. П. Матвеев	М. Ф. Миниев	98
Металлически тара завод	Е. П. Столяров	Е. П. Ильин	92

ЕРРИГСОЮЗНИ ЭКОНОМИЧЕСКИ СОВЕЩАНИ

14 мае Москве «Октябрь» яхача столични кинотеатре хьайийллар халкъе боахамера экономически болх оргабахарен тоабарен гIулакхашта йола Ерригсоюзни совещани. Цига даькъа лоац предприятей директораша, заводийи фабрикийи керттерча экономисташа, союзни республикашкарча министерствай представителаша, Iилма а дахкерча школа а, партийни, профсоюзни, комсомольски организацей болхлоша.

Совещане балха юкъе дакъа лоацаш ба новкъостий К. Т. Мазуров, Д. С. Полянский, А. Н. Шелепин, Д. Ф. Устинов, М. С. Соломенцев, СССР Министрий Совета Председатела заместителаш Н. К. Байбаков, В. Э. Дымшиц, М. Т. Ефремов, В. А. Кириллин, И. Т. Новиков, Л. В. Смирнов.

Гулбеннараша массаза раьза волаш сийлахьа президиум хержар КПСС ЦК Политбюро юкъе а йолаш.

Доклад йир СССР Министрий Совета Председатела заместитела, СССР Госплана председатела Н. К. Байбакова.

Доклад чакхъьялачул тIехьаrIа прениш йолаелар. Къамаьлаш дир: Лихачева цIерагIча московски автомобильни завода директора П. Д. Бородина, Iилмай техникай гIуллакхашта йолча СССР Министрий Совета Паччахьалкхен комитета председатела В. А. Кириллина, РСФСР Госплана председатела К. М. Герасимова, материальне - технически Iалашен гIуллакхашта йолча СССР Министрий Совета Паччахьалкхен комитета председатела В. Э. Дымшица, СССР Iилмай Академе вице-президента А. М. Румянцева, УССР Госплана председатела П. А. Розенко, кхычар.

15 мае болх дIахо берrба совещане.

(ТАСС).

ЮРТИЙН, ПОСЕЛКАЙН СОВЕТИЙ БОКЪОНАШ ШЕРЪЯЬЙ

Дукха ха йоаццаш СССР Лаккхехьарча Совета Президиумо Указ тIайийнах «Къахьегамхой депутатий юртийн поселкайн Советий керттерча бокъоний декхарийн хьакъехьа».

ТАСС-а корреспондента Д. Смирнова дехарах СССР Лаккхехьарча Совета Президиума Советий балхах лаьца йолча дешай отдела заведующе П. Ф. Пигалева дувш кердача указа цхьайолча положенеех.

— СССР Лаккхехьарча Совета Президиумо 1968 шера 8 апреле тIаийначча «Къахьегамхой депутатий юртийн поселкайн Советий керттерча бокъоний декхарийн хьакъехьарча» Указа уIа гуш, да парте XXIII съезда решенеш советий балх тоабарах хьакъехьа КПСС ЦК тIаийца социалеш, — аьлар П. Ф. Пигалева. — Указана чIоаrIдаьа шоай территоре тIа паччахьалкхен Iаьдала органаш шоаш махкахара, юрта, поселка къахьегамхой хьаштаешкен юкъарпаччахьалкхен хьаштаешкен хьежача юртийн поселкайн Советаша моттигера лоархIам бола дерриrа дешаш кхоачашдеш хилар.

Боахамеи социально-культурни гIирсаш хьалдеча юртийн поселкайн Советий кулгалдара бокъонаш хоалуш шерьеш, союзни автономни республикашка юртийн поселкайн Советех лаьца законаш оттадара парте хургья Указ.

СССР Лаккхехьарча Совета Президиума Указе тIа белгальяьй юртийн поселкайн Советаштех цар территоре тIарча лаккхехьа подчиненни йолча организацеиштеи, учрежденеиштеи юкъера взаимоотношенеш. Iаьдала моттигерча органий балха керттерча декхарех цаI да из. Юртийн поселкайн Советашта бокъо еннай колхозий, совхозий, моттигерча промышленноста предприятей а, торговле, жилищно-коммунальни боахама, культура, просвещене, унахIене учреждений, иштта юкъарчаш зоанаш къахьегамхошта гIулакх деча заккхьа подчиненни йолча организацей балха тIахьожаш доаттабе, законодательство цар иштта кхоачашду хьажа, цар кулгалхой докладашка ладугIеш бахача наха бытови социально-культурни гIулакх дара даькъе цу предприятей, учреждений, организацей балха координаци е.

Указа тIа белгалдаьккхад, шийна еппача бокъонашка хьежжа, юрта, поселка совета тIаийца решенеш распоряженеш массийолча колхозаш, совхозаш предприятеш, учрежденеш, совета территоре тIа йола кхьйола организацеш кхоачашъе декхарийла хилар. хIаьта иштта уж кхоачашъе декхарийла ба гIулакхера нахи граж-[illegible]

Планировани еча юртийн поселкайн Советий лоархIам лакхбара хургья оттадаьа подведамственни боахама планаш чIоаrIъерца цхьана колхозашка, совхозашка, моттигерча промышленноста предприятешка перспективни шерен планашка хьежача цар дакъа лаца дезаш хилар, иштта белгалдаьккхад къахьегама ресурсаех моттигерча белгахз пайда эцара, социально-культурни гIирсаш хьалдара даькъе колхозий, совхозий, предприятей, учреждений иштта кхыйолча лаккхехьарча подчиненеи йолча организацей производственно-финансови планай проектаех лаьца предложенеш цар а йолие йиш йолга е.

Финансово-бюджетни балха даькъе а шерьяй юртийн поселкайн Советий бокъонаш. Царна бокъо еннай Совета территоре тIа йолча организацена юрта поселка бюджета лаьрхIа платежен ханнахьа чуттелара тIехьа тIахьожам доаттабе, хIаьта иштта колхозей социальни Iалашон даьрхIа йолча централизованни фонде наллоаш еш йолча отчисленешта тIахьожам доаттабе. Бюджет кхоачашъеш тIаккхийтта средстваш юртийн поселкайн Советана хьошасоъда подведомственни боахама финансирована яра. Уж средстваш хьалха бии йолаш еш органашна Iаьдала юртийн поселкайн органашна производствана еш бола планаш чIоаrIду. Царна хьалхашка декхар оттаду боахам дегIаккхуалача паччахьалкхен хьалхашка производственно - финансови планаш декхарашн кхоачашдара колхозашта, совхозашта новкъостал доаттаде. Юрт боахама устава регистраци еш райисполкомаш декхарийла я юртийн поселкайн Советий замечаненеи предложенеш теркал е.

Даьттах пайда эцара Iалаш лорадара — юрта, поселка Совета махкадаш йоалхо е еза. Паччахьалкхен Iаьдала орган цу махкадара, декхарийла я Iалаш лорадара даьттах пайда эцарах дола законодательство даьтта лелачара иштта кхоачашду хьежаш тIахьожам доаттабе, хIаьта иштта из декхарийла, а дIайийна хIаманиш гайгахьа лорадара доло де дезараш иштта кхоачашду хьежа.

Юртийн поселкайн Советашта иштта бокъо еннай нах бахача пунктийта планировка яраш уж хьалхара йолча планай проекташка хьежа а лаккхехьа латтача совета исполкоме царех лаьца дош хьелаж а, уж планаш иштта кхоачашъю хьежаш тIахьожам доаттабе, хIаьта цкаьна телхаеш гIишлоаш дьайьеш хула не хьал цадайташ совче.

Юртийн поселкайн Советашта бокъо еннай колхозашка, совхозашка, предприятешка, иштта шоай территоре тIарча кхыйолча организацешка дага а еха гIишлош хьалъяра, коммунальни боахама, цар чуIеча цIенонта ремонт яра хьожадаьча средствах цхьана пайда эцаш, иштта цу средствашта централизаци яра.

Хоаршу шерлу юртийн поселкайн советий бокъонаш бытовой гIулакхаш, къаьгъаш дахкарам царна ремонт яраш лела дешаш кхоачашдеча.

Юртийн поселкайн лоархIанера декхар ду цоашта подчиненни йолча социально-культурни учреждений балха кулгал доаттадар, хIаьта иштта совета территоре тIа йолча культура, просвещене учреждений балха тIехьа цар подчиненена да хьожаш тIахьожам доаттабар. Указа тIа чIоаrIдаьа юрта, поселкови Совете шийна подчиненни йола школай, берий учрежденей, культурни унахцIенони учрежденей, коммунально бытовой гIулакх дара предприятей кулгалхой чIоаrIбе а уж балхах мукъабаха бокъо хилар. Цу учрежденейи предприятейн балха дикаrIа алнани е торо ду цо, хIаьта цунца цхьана совета хьалхашкарча кулгалхой бехктокхам лакхбу.

Совета балха толам тийша ба хIара депутата инициативаи хьинарахи. Из декхарийла ва Совета балха дакъа лаца, харжархошца цхьана бувзам доаттабе, царна хьалхашка хан-хана шоай отчеташ тела.

СССР Лаккхехьарча Совета Президиумо тIаийцача Указа тIа я шийн бокъонаш депутата кхоачашъяра гарантеш. Сессин исполкома заседани йолча хана аьлани е цкъера аьлани доаrIаш производствени служебни декхараш кхоачашдарах мукъалваьлийт из. Администраце инициатива балара дIалакха е колхоза дIаваккха, хIаьта иштта Совета территоре тIа Советагара бокъо йоацаш уголовни бехктокхаме оза йиш яц депутат. ХIаьта сессента юкъе исполкома согласи йолаш.

Принципиальни лоархIам болаш Указа тIа белгалдаьккха за юртийн поселкайн Советий сессешка цара кхоачашъе йиш йолча дешаш. Цу дешаех, масала, за хозяйственни боахама, социально-культурни гIирсаш хьалдара планаш харжархой наказаш кхоачашдарах йолча мероприятей планаш чIоаrIъяр депутаташа оттадаьча дешаех аь решенеш тIаяцара санна дола дешаш.

Моттигера советаш а къахьегамхой общественни хьинара юкъмоттигаш. Цар практика дарле я шоаш, кердача Указо оттаду юрта вахара, аьгара лоархIанера дешаш дувцара цулулла юртийн поселкайн Советий исполкомий совета территоре тIа бахача гражданий юкъара собранеш е йиш йолаш хилар. Паччахьалкхен гIулакхашка дукха дукхаrIа къахьегамхой юкъеозаш хилара теша ду цо.

СССР Лаккхехьарча Совета Президиумо оттаьй юрта, поселкови Советах йола дьоккхама положени. Рекомендательни оамал йолаш я из, цо торо лургья Союзни республикашта юртийн поселкайн Советех долча шоай законашка цар балха керттера дешаш дикаrIа кхоачашде. Цунца цхьана теркал дергда хIара суверенни республика моттигера хьалашн спецификех.

Цулухьа тахан е ваац моттигерча советий болхлошн, активисташа Указ дика тIайийца хилара. Бакъда, бокъонаш шерьярал сонгIа, дакхлу советий бехктокхам а. Дукхача даькъе гIулакх тийша хургда депутатий, советий болхлой хьинарах, цар организаторски говзалах, квалифицирована къахьегамхой новкъосталла, лоархIанера декхараш кхоачашдеш харах.

Партийни вахар

ЛЕКЦИОННИ ПРОПАГАНДА — ПАРТИЙНИ КУЛГАЛ

Лекционни пропаганда тоалра хе дезарех хола дешаш коммунисташка, парторганизацей секретарий семинарешка, КПСС райкомин бюрой заседанешка дуьйцийта уьттазу.

Пунца къвана тоадаьх «Знание» яхача общества юххьанцарча организацештен районни организацешен деш хола кулгал а.

Цу гlулакха лаьрхlа лекционни пропаганда а идеологически балха къийбла формаш а чlоагlъяра хьакъехьа корта бола къамаьл а деш, чаккхьаккхар «Знание» яхача общества юххьанцарча организацей председателийн парторганизацей секретарийн районни семинар.

Семинаре дакъа лаьцараша чlоагlа уйла тlахкийта ладийсlар лекцеши беседаши кийчъяра методика дешах йаьпа.

Лекторски группай балха опыт дlа-юха йаш къамаьлаш дно школай преподавателаша, «Знание» яхача общества юххьанцарча организацей председателаша.

Чlоагlа уйла тlахкийтар общеобразовательни школай лекторски группашта, хlаьта из цхьа бахьан долаш а дац, хlана аьлча «Знание» яхача общества районни организацешен керттера низ хьеxарвой ба.

Массе овтlорахьара доrlанена саг хьалкхевеш тlаrlертта, деррагlа, пахалдаш болх бар — вахара материально - культурни хьалехи назапа беча идейно - политически балха кlорrаллаш тийша йоли хlаьха а чоалхане а процесс.

Хоьш махарра, общеобразовательни школа доарлхlаме звено я кердача сага политически, праестиенни, эстетически кхетам бадара гlулакха.

№ 9 йолча юкъерча школерча «Знание» яхача общества юххьанцарча организане мугlарашта юкъе 28 лектор ва, хlаьта царех хlаране массехк тема кийчъяьй.

Уйх тlеххьарча барxl бетта 138 лекци йийцай цар тайп - тайпарча политически, педагогически темаех, цу даькъе 30 лекци къахьегамхошта юкъе уж бахача а.

Чlоагlа уйла тlахкийтай «Сийлаьх - йокхача Октябрьски социалистически революце 50 шу» яхача КПСС ЦК Тезисашта пропаганда яра, баьччаи хьехархочуни Владимир Ильич Ленина образ хьахьокхара, Сийлахь - боккхача Октябра, Ленински комсомола, эрсий поэташи писателаши Кавказе хилара, халкъий доттагlала...

«Знание» яхача обществана юкъе дика дакъо лоацаш я педагог Екатерина Петровна Осокина. Цо кастта дешархоштен пар лаьштамовноштен хьалхаша къамаьлаш уйх темаех лаьца: «Тlемеч шаьарен дешаш а хlаьнзара зама а».

«Историена юкъера сага лоархlам», «Ленин — доттагlа, новоаьст, саг».

Барxl бетта дешархошта, хьехархошта, бахача наза 13 лекци йийшай цо. Цул лекцеш пайлана, сакъердаме, кхетаме я. Чlоагlа безам тlейаке еш цо уж.

Цу холлача хlамашта нийсса дика чулоацам болаш духкха беседаш ю тайп - тайпарча темаех лаьца, масала, В. И. Ленин — поэзе хьакъехьа, мечка чаlача пала нийсса кхалнаьха бокъонаш хилар, Вьетнама турпала кагирхой. Нохч-Гlалгlайчен художник - портретист Захарова. Маркcен. Энгельсен сийлахь - докха доттагlал, шай кхетам ше лакхбара лоархlам, кхыраш.

Боагlача, тайпара темаш тlабохийтам я дика кийчъяьх тематически сайренаш саппа йола кагирхоштен къахьегамхоштен кхетам луш беча идеологически балха формаш.

Тlа - тlа лукхагlа хьалт долаш я тематически конференцеш, диспуташ, читательски конференцеш, салаlара сайренаш, революционни тlемашкен Сийлахь - боккхача Даймехка тlем тlем дакъа лаьцараш, къахьегама ветеранашца вlашагlкхетар.

Цу школа лекторски группан преподавательски коллективан балха опытах хlаькха а бокъонна вог тийшар тха администратораша, юххьанцарча партийни, профсоюзни, комсомольски организацей кулгалхоша шоайла айхха буваш а болаш болх беча, политически докладаши беседаши ераш шоаш а болаш йолча мотrаrашка къахьегамен политически хьинара боадаш лакхагlа хиларах. Балха тlа гlулакхаш корта боламагlа, сихагlа, вlаштlехьа дешаш хиларах, хlаьта цуlуль къахьегачарен дешачарен хьокхамаш лакхагlа а хиларах.

Из залла хlама вlаштlехьаьннай партийни организаце дешачен политически балхен дешаш шай теркаме юкъметтиге доатталар, хан-ханнаьха уж теркалдеш хилар добровольни обществашта новкъостал деш а цар болх эшшача опарагlа доставеш а хилар бахьан долаш.

Дика, хlамаш да лекторски группа членашца дукан замана лаьрхlараш: кхы, а цхьалца керда лекци оттаеш кийчъеш ераш ва хlара лектор. Тlаккха дикха боккхагlа хурrа еша левцей тематика.

Нийса лаьлу лекционни пропаганда идейни лостамех хола дош а — рецензеш а еш, керда масалаш юкъехуьа лекцешта. «Дуьнен халкъашта юкъерча гlулакхий актуальни проблемайн дуьнен коммунистически болам кхотабар дукъа КПСС доаттабеча къовсамен хьакъехьа» доц нийпача КПСС ЦК апрельски (1968 шера) Пленума решенешкара хьалхагlа лекхараш теркал а деш.

№ 9 йолча юкъерча школа лекторски группен педагогически коллектива нийсача позицеш тlа латташ хилар хьаьхкх, эттара хьалха, уккхаа кварталагара квартал, шерагара шерага деша багlараш дешарех дикагlа кхеташ а школа коллектива районе, мотте, горда Грозне а хьалхарча моттигех цаl лаацам я хиларо.

Цунца цхьана цу школера лектораш чlоагlа лоархlаш, цо - моашта бахнийта кхаш ба болхлой коллективашкен района къахьегамхошта юкъеш.

Цу школа лектораша хийнача, кхеталеча дешаца Даьхе хукзаезарrlойчен пуппа жутlахха хурrбачен уйланца хьалкхебу къахьегамхойн пионерой. коллективай сарцаrlлаах цхьа шера плана заланеш тоаме кхоачашъеран Владимир Ильич Ленин — дуьнен халкъашта юкъерча пролетариата баьччен хьехархов вехча зийнахьа деза 100 шу дизара кха боагlача тайпара накъалзаран.

Т. ЗИНОВЬЕВ,
КПСС Октябрьски районни пропагандаи агитацеи отделе заведующи.

Боккхий запасашта Европе хьалхара моттиг дlалоацача Венгре алюминиевой промышленноста керда производствени мощносташ болх бе йолайолийт. къаьна предприятеш арlйлаьха тоаю, шеръю.

КЪАХЬЕГАМА ИНСПЕКЦЕ 50 ШУ ДИЗАРГА

ТХА ДОТТАГlА, ИНСПЕКТОР

1918 шера 17 май «Къахьегама [illegible] вlашагlйоалларах» долча декрета кулг йаьдар Советски правительствана корта лаьттача В. И. Ленина. Иштта, Октябрьски социалистически революци хаьна массехк бутт баьлачул тlехьагlа, къахьегама наьха беснонца [illegible] къьестта органаш [illegible] вlашагlъяллар Советски правительства. Декрета тlа [illegible] тайпара инспекци вlашагlйоалара наlаш дар [illegible] къахьегачий наьха хlаштаю пораледа заьхьери Советски правительствий декреташ, сонамаш, иштта цу тайпара нек йола Советски lалдана акташ чакх юашта йоах дуъаrен тlехьожам доаттабелген, хlаьта иштта кхал а наlа а болхлой кхерамзале, вахар, уннахlеьнаь дораира юкъарчал доацаlи даьза даргавар лелга а».

Хlанз халаьа боаххе балед кхерамзлента а къахьегама законодательство кхочаш миштта ду а хьожаш кхазьн ахк эзар технически инспектор ва. Шоай лукъагlа хьинд цар гlончий ба 2.5 миллион общественни технически инспектораш, къахьегам дорабара комиссей членаш, кхыбола профсоюзни активисташ.

Советски паччахьалкхеро цавалдаш йоаххо ю болхлойн гlулакхерча ваьхен къахьегама хьалаш тоадара. Промышленносте, гlишлоштьеча, кхыча доакъошка кулаш йола производствени чоаниш, хьалхагlе а даьча доархlамех, кlаллахача дикъ шера 40 процент вlезигьеннай. Цу гlуланка оакъе нlаьхха данаьа лаьладии технически инспектораша, технически прогресс бахьан долаш болхлойн гlулакхерча ваьхен къахьега аьттув бола хьалаш вlаштlехьадахар дукъа къовсам доаттаберяна.

...Туннела чу вlоала дlаноала саг. Мрамора етта Московски метрополитена лаьтта кlаллара дщорецаш тlехьашкахьа бисай. Наьта укхаза — хаппа лаьрlа хьалаьх дукха коммуникацеш, прожекторий къаьга сердало, цlаккха а цо дукаш гlирсаш деча техника тата... Балха спецовка юхаш вола саг холла хlама бlаргавца чулоца гlерт: турбопроводаш, кабелаш, машинашкаьара дуьзаи да далийта гонаха яь карташ... Мастерашен прорабашен сий деш тlаьт технически инспектор Гродский Дмитрий, доттагlал тlехь корта тесе цунга болхлоша.

Столицерча метро паькъаш салхха 130 километрга кхачар, хlаьта станцей дукхал елхъанеха тlеххьаьлар. Йах шир жесреса хlара денна дlа-юха вуг вить миллион гаргга пассажир. Столице лаьтта кlалхара болата паькъаш дехкара баллаш цхьаь цхьан дийнахьа сопаш дац. Керда туннелаш йоахачен тоаечен, гlишлоший зоакъош деча завозашка. Метрострой боккхача транспортни болхлойн къахьегам итташ эзараш болхлойн гlулакхера вехи ба. Хlаьта технически инспекце итат ерrга а кхаь сагах латтам шера ва. Инспектораш шоай декларет дика лоархlабеш хилара бахьан да шегара хьалха царна профсоюзни активисташа — профсоюзни комитеташка къахьеган дорабара вlашагlъехкача комиссей членаша, общественни технически инспектораша, къахьеган дорабара общественни инспектораша новкъостал деш хилар.

— Оаха гlирсаш хьалхьа ваьр бlарг ба, — йоах инспектора Гродский Дмитре.

Вехгала ба а ба цунца производствера къахьегама хьалашка, санитарно-гигиенически хьалага хьожаш проходчик Зиворенко Григорий, слесарь Кожемякин Николай, токарь Саломатин Михаил, [illegible] Брук Юрий, дукъха кхьбола шоай добленна технически инспектора гlончий. Из балх мах боаца бу цар.

Гобоаккхаш волча хьал инспектор кастъкаста вlалсенаву болхлоша-активисташа: сапабарзхъаш мал боаране а мел хаина а тела дева хов. къахьегама законодательствий тайп-тайпара статьяш чакхъахара порядка хьакъехьа цунка дагабуьл. Йоккха [illegible] кlоарrа профессиональни знанеш хилара йиш хулийт Гродскега, оправданешка [illegible] а болжаш, болхлой хатеращка [illegible] цола, шай гlоачан [illegible] коммунистачера ва.

Гродский Дмитре биографи моллагlча советски специалиста яр санна я. 1939 шера метро Покровски радиуса шахте болхло-взрывник волаш балха вахач, тlехьагlо машинанаьхь транспорта инженерий Московски институт йистеваьлай, шай специальностех болх баьй, тайп-тайпарча гlишлоший лоархlамеча участканта кулгалдеш хиннач, хlаьта укх тlеххьарча 17 шера технически инспектор ва.

Инженера Гродски дето тlехьбалхеш да болхлой хьалхам, дукъа цунна цар гадахкха а хов. Савуков Федора бlаргашка бетона щиткаш кхийттача хана мастера окта тlа хьазаь, чоа хилара бахьан «болхлочун опыт ца хилар» за аьлла. Иштта лале, бохко чоа хиннар ма ва-кх? Хатар хиннача моттиге цо вахна а ваха, цига кь хиина обеспечени тlа ца а хилш, [illegible] дерттlа тоххинга хьайхийтар инспектора. Гучахьапаах, бенашка баргаш дорадеш дахкалу баргалавн цунна дошно ца хилар. Мастера административни бехк баьй. Хlана дорага а вlаштlехьа ца даьпанадий аьнна хеташ доций? Мочаре, оьбарча доьлага долаибоалаш гlулакх да аьнна хеталуш дола цо шеора лlародийта дезаш дар Технически инспекце тlалпалараьх гlишлой управленешка а хьадийкар участкай кулгалхошкара хатараш хиннча моттигаш тохача хана боьъонца нийса пеш лоаллига, цоаш дорабара вешча средствешца берrига болхлой lалашбаь хулаь лаьш теркалдар.

Къахьегама законодательство кхочашдеш миштта ду хьожаш тlахьожам доаттабеча хана профсоюзни организацешка айхха бувлин а белаш болх бу инспектораша. Гродске, масала, шоаьрчал доаппаш [illegible] лаьш коллективни [illegible] [illegible] кхета [illegible] тlехьагlа из хьеж къахьеган дорабара гlулакха тlаlетта лекхараш администрацей кхоачаш миштта ду. Кхерамален техникаьх даьна болхлой собранешка лекцей ей инспектора, производствера къахьегама хьалаш уналарlоне хулийтаргдела гlулакхаш лукц боаханий кулгалхошка.

Цхьайолчаь, масала сани кхерамален техника бокхйнаш ибдаза а телхеш хула, инспектора пайда эц паччахьалкхене шийна еппача бlаьшех. Бр дlа цlйан. Цкъа, йахаlе тlаьма дlа-юхи цlехвула а кхераме долаш, беллара чlоагlа готьаьлр кийчача швеллеша армобетонни конструкцей Черкизовски завода № 3 йолча цеха помешенеш. Гродске администрацегара хьайийкар гlашлойн машинаийн наьхъаш сол чакха чукъалсалаьга. Цунах хlама хинча дац. Цо гlод техар цеха начальника Душкин Олега. Цунах а хlама хинаьдан Тlаккха, мохара а, цо кхы дlахо зо хlама доапаш висачул тlехьагlа, цох бола ца байтам сопаьй инспектора. Цул тlехьагlа массехк хи лалалекъа дертlа, къахьегама кхерам боаца хьалаш вlаштlехьдаьхар администраце.

Хатта тарлу: дола, [illegible] йоалаш массеих дийнахьа прогул дий-кх коллективо? Йац, болхлошта хиина материальни зе лац — хаина производства кхьча участашка, баьийтаь уж, юкъера алаш а долаш. Болхлошта хов, инспектора массаш а моаннаьла оазбезам болга, цудукхьа цар цунах шоай доттагlа а ла.

Гlирсий кхоачарча дез а йоаххо ю технически инспекце болхлоша. Гродский Дмитрий кест-каста, хlара кlирарча нкъаьа, хул «Метрогипротранс» яхача проектни институте, хlаьта кхерамален техника бараш тlара проектни документацеш гlоалаьинаl моттигаш а корайоагlа цуна. Масала, дlалаха цу чакхдоаллаш инспектора кхаьахкар йургlбача «Каширское шоссе» станце теплофикационни коллектор хьалъяра балхаш вlаштlехьаиха аьний оттаьь хиина проект.

Чоалханечен халачен геологически хьелашка балх беш ба Московски метрополитена гlишлоархораш. Укхаза шест-шеста шийслу гlомараш — «тlоададаши». Йах метр вlоарrа лаьтта оалхача дьъайолча моттиrашка боахген бlаьргацаш дахьача тайп-тайпара дола 30-нега кхаччалца лаьттай чlепаш шийсу шьъяа. Хlаьта а, метро хьалъерий къахьегам шерра-шера уналхlепаrlен кхерам боашаrlен хул Производствера чоаш даш кlезагlу, укх тlеххьарча шиъ шера, масала, барlаьнa согlа лохъеннай уж. Укхаза хоадамболлиш дола дакъа дорал технически прогресса, гlийсаш хьалдеча шерра механизаце яра. Дагадоххийтаргда шай, Русаковски улицагlара столичи метро эттара хьаллара шахта 1931 шера безамцен кирхашпен ахк йоалаь хинна хилар. 1934 шера аралъар эттара хьалхара советски лаьтта оаха шит, хlаьта цул тlехьаrlа кхо шу даьнача гlоала цхьан хаяца бола беш яр уж тайпа 42 шит. Цул тlехьаrlа ахахеца йоайир туннелаш йоахачарча еррига процессашта йиза механизаце е йиш хилийта йола керда щиташ...

Метро хьалъерий балха хьалаш тоалара дукххача хьале новкъостал даьа наьъа, заводской, цеховой профсоюзни комитеташа, къахьегам дорабара комиссена, оча йоаххоно. Метро хьалъерий уналхlаной кхерамзален дорабра даим оарцаrlъина машинаькъа транспорта болхлой профсоюза технически инспекцеш а.

Ильа ГЕЙДАН (АПН).

Сурта тlа: Алмашфюзитерча йоккхача лоабата - лаьттан завода теркиторе тlа ду гlишлоний балхаш. Укхаза хьалъеш латт цу минерала лаьрхlа 40 метр лакха а йоаш йоккха ши кривилиша.

МТИ—ТАСС сурт.

БЕХКТОКХАМЕ ДЕНОШ

Бlаьсти къаьстта дукагlа хул промышленни эстетика, производства культура, къахьегам lилман ларда тlа вlаштlехьбаккхара дешашца дуьззанна мехкдаьттахой кхоачашде дера балхаш. Уж да басар а дьеха кийчъе еза оборудоваии. дlа-хьай йола хlамаш хьалъйеча «Бакинец» 3М яхача сооружешта лаьрхlа бетонни пайдаш цlенъяр, оттажий хьалаш тахко, уж чlоагlъяр, кхыдарош.

Промысла болхлошта согlатаи хьежадеш, коллективашта хьалхара моттиг еъаш тоххача керттерча дьоххимаинка цхьаьа доархl уж дешаш.

Миштта лийрхlал уж дешаш тха мехкдаьтта промысла укх шера? Из дика кхетадергда дахкача тоаламашка хьежача. Мехкдаьттен гаге хьалхара бить бетта задани хинал хьадха кхоачам а я. плана согlа ши бlаь тонн мехкдаьттен ши бlаь эзар кубически метр гази лахьккхай промыслешкаша. Тlеаннашта юкъе хий lочуахийтара план 110.2 процента хlаьта паччахьалкхена тиша аьша дадара план 106.8 процента кхоачашъяьй.

Дика къахьийтая тха рационализатораша а. Аьа лоагlа тха материально - технически lалашен гlулакх де латтигга. Цу даьхе къаьстта дукха ха йоакх хьуйа материалаш хьа ца лаьш. Укхаза накъавоал рационализаторий гонзи звехам, цар тела пайдане предложенеш.

Масала, № 149 йолча скважина авари хиннар. Хьалийлха турбаш, штангаш хьаврайоалаш капитальни балхаш де дезар. Буровой капитальни ремонт яра кийчъа хьу, пемент, хlаьта эттиов чlоагlагlа ха йнар.

Рационализаторша доккхагlа волча инженера Н. Фортуньянчикова, лаьттан кlалха скважинашта ремонт еча мастера Н. Петрученко еннача предложенеех геттара кlезига паччахьалкхен рузкъа дlа а доьийташ духхьал бонгала хий низапа хьалъйьлар насосно - компрессорни турбаш. Дукха за уж санна дола материалаш кхоаран къахьегам lилман эзоа тlа вlаштlехьбаккхаран рационализаторашта тийнача хьатерча предложенеех доладе йиш йола [illegible]

«Беной» яха мехкдаьтта тоххача участке скважинаш а я мехкдаьтта промысла баланес. Йоккхий балхаш ду оаха тхоай промысла низапа бучча тела лаьпа скважинаш дикаrlа йохадаран тахкаран лаьрхlа тропни установкаш оборудованешца кийчъяра. Хlана № 43 йола скважина тохка кийчъеш ва тхо.

Веное дика къахьегаш болгаьъвинай А. Богданова кулгалду монтажни балхаш ду бригада.

Мехкдаьттахой къахьегама вахарах дуьйнен [illegible] доргаш скважинаш тоххача группах а. Духхьал цхьан къовача болхлоех латт комсомольски комитета секреталь Р. Оздаев корте латта ца группа. Скважинаш таххара график 110 процент, а кхы лакхагlа кхоачашъю цар.

Ткъо шу согlа ха я тех промысла замерщица Матвеа Екатерина Ивановна болх бу. Ший балха опыт къонача болхлошта дlа я луш болх бу къахьегама ветерана Екатерина Ивановна, тха «спиапочник» я вал цох мехкдаьттахоша бедаме.

Лакхача хьокхаманца накъабаьхкар уж Цхьоалагlча Майна, хlаьта уж тениош ккы лоя ца Валийташ къахьег цар укх деношка.

Т. ДАДАГОВ,
«Октябрьнефть» НПУ Гудермеса мехкдаьтта промысла заведующи.

КОММУНИЗМ ДlАХЬАЛХАКХУВЛА НИЗ

Моллагlча прогрессивни общественни болама аьттув баларга дог[illegible]ха хьанг дац, вагахьа сапиа ши-шегlа а ца ухаш, из вlаштlехьбаьккза дегlаухаш хуле. Болама хьалхашка латта керттера зекхар нийса белгалде, из кхоачашдергдола бакъахьара наьъаии средствашн хьахьокха хоьш бола. дlахьалхашкахьа кхувла, дозтам тела иза цунна корте туле мара. Марксизма - ленинизма идейно - теоретически ларда тlа дегlаухаш дуьнен халкъашта юкъерча болхлой болама хьакхалхабаьнкхаб цу тайпара низ — коммунистически парти.

Вай мехка Коммунистически партин хьаьши чlоагlкеши ше волча хена В. И. Ленина белгалъвьй болхлой классен берригача къахьегамхой юкъерча къовсамера, социалистически общества системера цун моттиги дакъен. «Паччахьалкхен революцин яхача Октябрь кийчбеча ленинна дlабанча ший гlорбаьшача балха тlа В. И. Ленина яздаьа халкъа вахарерча парте лоарlамах: «Болхлой парти ше хьалкхееш, марксизмо хьалхьи lаьдал хьйбе эзалеи социализ[illegible] берриrа халкъ зиген. кердача стройна лостам тела а на вlаштlехьъяха а. Буржуази йоацапи буржуазена духьалеи шоай общественни вахар вlаштlехьдаккхара гlулакхьа берригача къахьегамхойн тоlабвь болхарийн тъехарко, кулгалхо, бачча хила ния кхоачаргйоаш йола пролетарната лаrа» (Соч., йиза тулдам. т. 33, оагl. 26).

Советски строй аз бlаь шера исторически опыто бакъдьц социализм дегlаккхуьлареи чlоагlъярев дакъерча парте доархlамах бола ленински хьехам бакъ хилар. Советски общественни паччахьалкхени строй дегlалхарпа цхьана дегlа а кхай чlоагl а еннай Коммунистически парти, социализм хьалъеш доаллача, цунна карагlаьнараш дорадеш болча дерригача халкъа боккъонна йола хьадархо, кулгалхо, баьчча а йолаш. Хlана, вай чоаи коммунизм хьалъяра хана чу беннача хана, советски социалистически общества системе, вай халкъа дерригача вахаре парте кулгалдара дакъа кхы а лукхагlа лакхлу.

Доазол дехьа цкъаза араяьлаш йола социалистически мехкарча паччахьалкхен, экономически, идеологически вахара «юкъе ца гlерта» йиш я коммунистически е болхлой парте къа оппортунистически уйлаш марксизмана - ленинизмана доастаrlах лолаш я. Уж буржуазни идеологе беча пилагlа хьахуллаш а социализман коммунизман кхелашта кхеламе а я. Хозаеталь зап социалистически мехка коммунистически парте кулгалдара дакъа меллрах дола моллагlа а хош, паччахьара доаlаш из дале а, империализма бlена шоай гlадбахара дегаш гlоздалари къайзд ца хьош тlаацаш хилар. Царна зиад хов. йохаерrйоана социализма чlоагlал цун керттерча дlахьалхавхувлача низах — марксистско - ленински коммунистически болхлойн партеех лаьттиага. Цулухьа социализмана духьала шоаш доаттабеча къовсаме империалистийа, цар идеологаши политикашен зог долх дуьнен халкъашта юкъерча коммунистически болама цхьоагlо бухйоахача, социалистически мехкашкарча коммунистически болхлойн партей кулгалдара дакъа духьалбувлача дуьнен халкъашта юкъерча коммунистически боламерча массе тайпарча ревизионистийн националистийн новкъостала.

Бокъонни йола марксистско - ленински партеш — капиталистически строй дlаяккхарен коммунистически общество дlаоттадерен дакъе йоахаой класса дерригтупен - исторически мисси кхоачашъечер цунна кулгазе дезаш йола цун политически организацеш. Царга йиш яц шоашта динча тайпара «просветительски» декхарашка, шоашта четараш ооаrlоллэ дlахахийкадарна кхоачачавь шоай гlулакхаш дита, аьхха цхьан идеий низагlа общество ши-шеrlа эргаргалларга доrlаха. Болхлой класса партеш — революционни, шоай гlулакхаш хьинар болаш чакхдоаха политически партеш, цар дика кхеталу, ялеиш практически кхоачашъеш бола цах ярна тlехьалттааш хилча мара, идеологии политикен цlаlаш хилча мара уж низ болаш йоацилга.

Хlанзарча хьалашка еррига буржуазни паччахьалкхенаш белгала доал деча эксплуататорски классай хьаштаи хьаллоапаш йолча политически партеша «доал деш я». Цудухьа чlоагlа кулгалделга дукхагlа а доагlа социальни прогресс, къахьегамхой хьашташ. машар. паргlато, коммунизм бахьан долаш дуьнен реакцена духьала ше морг кхы цlаьлка боапа къовсам доттабеш йолча социалистически паччахьалкхенашта.

Коммунистически болхлойн партеш истори ше оттайй социалистически паччахьалкхенашка кулгалде, уж доал ду партеш я, царга йиш ям марксистско - ленински уйлаш тунца а ца хуццаш, къахьегамхой политически баьчча хилара гlулакха шоашка кхоача дакъа хьа [illegible] лита, общественни паччахьалкхени вахара а уж дегlаахара а ерригача сферашта юкъегlертен царна хьинаре вливни ен къаь хетар. Социалистически паччахьалкхене парте кулгалдара дакъа меллар социализма классовни позицеш дlахецаага кургдар, царна тlера тесса буржуазни либерализмага дахар тургдар, хlаьта из дуьнен империалистически реакцена [illegible].

Советски lаьдал лаьппача хьалхарча шерашка парте опыт ше йовшхаш. Ленина докхад а деш яздаьд «парте ЦК кулгалдара указанеш йоацаш цхьаккха а доархlаме политически е организационни дош къоастадац вай республикеe цхьанна а паччахьалкхени учрежденешт» (Соч., йиза гулдам, т. 41, оагl. 30—31). Иштта вlаштlехьъяьнна порядок къоанача социалистически паччахьалкхенен цунна кулгалдеча Коммунистически партенен карагlаьнна дохкад хlана лаьрхlад ю. Пролетарски парте кулгалдара доарxlам пахалдаш дакхбалар — пролетарната буржуазена духьала доаттабеча классови къовсаме, социализм коммунизм хьалъеча хана, дуьнен капитализма системана дуьнен социалистически системо ях деласеш къовсам доаттабечеи хана хинанза ца а йоалаш хьахулаш дегlаухаш йолча доархlамегlарча общественни закономерностех цаl.

* * *

КПСС Программа, тlен КПСС XXIII-ча съезда решенешкен дlаьлаьь коммунизм хьалъеча хана советски обществана кулгалдин лостам тела низ чилавах тарра Коммунистически парте дакъен доархlаи дlахо дакхдуш хилавах йоча вывод оlандарча дахалахьа ший еррига балхалашцеп чоалханеча процессашкен хьаппетт общественни дегlаахара lилман наьъаца анализ яра ларда тlа латташ я.

Парте бола чlоагlйоаиза, цун цхьоагlо кхотамза а кулгалдара лоарlам лакхбапаа а хlана балар хlаьта йола массанаьа котьъьнвача а ший ларда тlа дегlаухача а социализма хьалашка? Социализм котьъьннар ахам болхлой классо ший исторически мисси кхоачашъяр хилар. цун къовсам дlахо латташ ба. Цхьера я парте дегllар — коммунизм хьалъелга, гарсакхоачаш латте а. Хlанз а гlаккхача гlерташ йола хlама, цунна хетала гlулакхаш дезаде дезаш йола объект йолаш дуc. Коммунистически общество. дуьнаяь бlаргаш а долаш, хилазза харгдоапаш хlама за ахарах ши-шеrlа хьахулаш, вlашатlехьйоалаш ин коммунистически общество. дерригача халкъа сакхетамера, хьалхашка латта декхар кхоачашдара тlадерзаль вlаштlехьзаьнна гlулакхаш бахьан долаш хулаш я. Ше хьета къа бехьо делаш уж гlулакхаш чакхдоахила lалашдергдар общество дегlаахаро законаш кlоарrга довзарца. коммунизмах долча lилманца кийчъенна а болхлой класса, ахартой, интеллигенце, дерригача халкъа дикагlа вола вииалаш ший мугlарашта юкъе хааппаш а йола Коммунистически парти мара яц.

Общественни вахара дерригча воакъош — паччахьалкхен отношенеш, экономика, культура, идеологи, сыт — тулоаваш дола коммунизм хьалъяра масштабаш lалалаьте йокхийн дехараш чоалханеи хилара дlахьех Коммунистически партега чапа дулурrооаш дола дакха политически. вlаштlехьдаьнна, идейни кулгалдеrа.

Советски общество гlулакхаш моайла вlаши бувзам болаш чакхлоахаши бlарчча цхьа социальни организмени хинна латташ йолча тайп-тайпарча производствени коллективай, паччахьалкхен органий, общественни организацей чоалхане система я. Цу организма дерригача керттерча доакъошъ вlаши йоккъоестал а деш бlаранагlа, хьалхашка латта декхараш кхоачашъяра тlабераль, цхьан шарагlа боах бара централизованни кулгалду ниа хинапза бергбац. Цу тайпара низ ба а ба Коммунистически парти, цхьаьни а тайпара местнически, группови е ведомственни хьисапашкца юхаьена йоаца, дерригача уж еррига паччахьалкхен ниьърой, дерригача халкъа юкъаре а доархlаш хьежаш йола. еррига советски организацеша къовбаlаьь тlейица, оакхо йоаппаш политически баьчча дола сий деш йола парти-авангард.

Хlанзарча хьалашка, коммунистически общество хьоча хана боккхача доархlаме я lилман коммунизма теори. Дукхача хьале марксистско - ленински теори творчески дегlакхуларах, советски халкъо lоаль lлакхий опыт lилмай наькъаца вlашагlтохарах, къахьегамхой кlоарrгача теоретически знанешца кийчбарах, царна идейно - политически кхетам баларах тийша зо коммунизм хьалъяра чоалхане дешаш практически къоастадеrа. Ше болх кхоачашбургбац марксизма-ленинизма теори метода йоаза йоалаш йолча коммунистически парте кулгалпа мара.

Вай мехка коммунизм хьалъе аьттув бален чурча хьалеча торонехи тайша хиина lаш. Из цун делаиза цунах хьахулаи вливни еш йолча дуьнен шиш система — социализми капитализмачан, — къовсама чоалханеча дуьнен халкъашта юкъерча хьалашка делаш за. Социализм юкъагlйтараи цун низаш йелдаран империалисташа ка деш хlама детталш. Цар дуламе тlом доаттабу Вьетнама духьала, шоай вlаштlехьалоаллачамоттигашка реакционни тийша балхаш вlашагlдехи, сучахьа я хьинаре я хьаллоаш малнбузен-германски реваншисташи милитаристаши, израильски агрессорий гадоах, идеологически тlом боаржабу СССР-аи кхыча социалистически мехкаштен духьала. Коммунистически идеалаш сий тоаппача иза, бlехье, халкъашта юкъе идейни кегар ралла безам а болаш цар байрака а я айдаьа лохкадена, къал мара йоалаш. оппортунистичешош, тайша болх бовлаш мел дола хlама.

Историе цу чоалханеча хьалашка, чуг - чlерrашка социалистически паччахьалкхе дегlаяр нийса накъ лохалургбар Коммунистически парти, марксизмана - ленинизмана тешаме йола дуьнен араяе доаттабеча классай цар партейн къовсама дерригa дешашка къоастаде низ кхоачаргйолаш йола лаьха цаl мара йоаца. буржуазни идеологена машар боаца, цуннаpa моллагlа а компромиссаш юкъера йоаль. марксизма-ленинизма цlенна цун берригача ноастагlаштен а хархаьйоалараштен духьала доаттабеча къовсаме дерраlа хьалдоаттам, кхыча мехкий коммунистически болаша опытах пайда эца мегаш йола парти мара яц.

Вежарашца йолча партешта юкъера интернациональни бувзамаш чlоагlдеча доархlаме событи хилар 1968 шера Февраль бетта Будапеште коммунистически болхлойн партеш Консультативни вlашагlкхетарах. Цо чlоагlйно дуьнен халкъашта юкъерча коммунистически болама мугlараш кхотадарна йола уйла. Цу вlашагlкхетаре гlийнай ер шу чакхдоалаш Москве коммунистически болхлойн партей дуьнен халкъашта юкъера Совешани кийчъяраxи гулъяраxи йола решени. Апрель бутт чакхбоал-

БИЗЗА ПАЙДА ЭЦА МЕХКДАЬТТА ГАЗАХ

Пятилетка кхоалагlча шера дlадахача биъ бетта лакха къахьегаш толамаш даьхад «Грознефтегаз» мехкдаьтта газови управлене коллективо. Газа реализаци ар биъ бетта план 103,6 процент кхочушдьаьй, хlаьта бензин даккхара план 115 процент кхочушдьаьй. Планал совгlа дlалхьийта газ миллионаш кубически метраши дьаккха бензин эзарош тоннаши я. Хьадоаккхача бензината дlабола мах планах лаьрхlачул 2 процент лохбарах паччахьалкхенна бах пайда эзарш сомаш да. Хlаьта эррига товарни продукцега дlабола мах 2,3 процент лохбаьб. Тlаийца хиннача социалистически декхарел дукха даккхагlа хуъ ю. Дlадахача шера хьалхарча биъ бетта хьагуй а яь дlалхьийта хиннача газал 265 миллион кубически метр газ дукхагlа дlалхьийтай укх шера биъ бетта, хlаьта цу хана арахийцачул массех эзар тонн дукхагlа арахийцад бензин.

Уж къахьегама толамаш даха вlаштlехьдаьннад зехьа йоьш йола газ кlезигагlа йоьрийола, дlайохьийта газах хьадоаккха бензин дукхагlа хилийтара, бензин арахецача дlабола мах лохбара, газ дlахлухьача транспортага дlадоьдар кlезигдара цхьайола организационно-технически мероприятеш чакхьякхарах.

Укх тlехьарча шерашка сихача темпашца детlаух мехкдаьтта кlеж еттташ хьадоаккха «Iаьржа дошув», цунца цхьаьна дукхагlа хул мехкдаьтта газа ресурсаш а. Цу бахьан долаш ставропольски газах пайда ца а эцаш пайда ийбе болабар вай воаш хьайоаккхача газах. Республикера эррига промышленни бытовни объекташ газаца болх барга лахар. Цо бахьан долаш дукхагlа реализаци е йолаедар газа, цунна дукхаденна кlезигагlа хилар йоаш йола газ а.

Дlахо йодача хана йоаш газ кхы а кlезигагlа хилийтара, цунна дукхагlа реализаци яра массехк мероприяти чакхьякхьа лаьрхlад.

Уж балхаш чакхдахарах вlаштlехьдаьлар дийнахь-бус лаьрхlа хиннач совгlа кхы а 500 эзар кубически метр газа реализаци е. Цу ханнаца аланца йоагаш зехьа йоьш яр из. Укх шера аланца йоага газ дикка кlезигъеннай чакхьякхха на дlахьийтар бахьан долаш.

Чакхйоаца газ дукхагlа хилийта вlаштlехьдаьлар паркера компрессорни дукхагlа хилийтарца. Керда хьал а яь дlаоттайнр 3 ГК 2—1—14 яха йоккха кхо компрессор. Уж болх бе йолаелачул тlехьагlа дийнахь-бус чакхйоаккха газ эзараш кубически метр дукхагlа хилар, цунга хьежжа совдаьлар хьадоаккха газови бензин а.

Хьадоаккха бензин дукхагlа хилийтара кхы дукха мероприятеш чакхьяхьай. Цу даькъе къаьсттта боккха лоархlам болаш я газ дlайохьийтача хана газопроводашка хьаlайначал газоконденсатах бизза пайда эцар. Хьалха дlадахача шерашка цхьаьккха пайда ца эцаш зехьа йоайра из. Технологически цехашка выцарни колоннай установкаш оттаьчул тlехьагlа бизза пайда ийбе болабелар газах. «Грознефтехимзаводы» объединене предприятешка тахка а техка болх да беш латтача колоннеех хьаяь колоннаш яр уж. Цар паччахьалкхена эзарош сомаш пайда бир.

Уж а кхы а мероприятеш чакхйоахача, паччахьалкхен плана тlаийца социалистически декхараш ханах хьалха кхоачашдара доаттабеча къонсаме хьинар на кходеш къахьег компрессорни станце машиниста Я. Даудова, технологически установка оператора Р. Н. Горшунова, машиниста гlонча М. Н. Куразова, оператора Б. Муразова, лаборантка Н. И. Сотникова, электросварщика И. Н. Коренкос, кхы дукхачар а.

Даьха къахьегама толамаш хьоахадеча аланза заргlоацаш ди кхоачамбоацараш халонаш нийсалу хилар. Хеши на хилдара дукха газ хlала а тlехьа аланца йоагаш я, хlана аьлча доагер ваь Грозненски эррига объекташ газаца lалашдьаьй, совлен йола газ республикаа арахьа дlа ца кхийтача де хlана дац. На гlулакх вlаштlехьдаьккхача аланца кlезигагlа йоагаргья газ.

Цул совгlа газах бизза пайда эцарга хьалъеш а укх шера хьалхь ала эза Вознесенски газобензинови завод. Из завод болх бе йолаелча, ишта цига хьалъеш латта осушительни установкеи «Моздок-Невинномыск» яха газопроводи хьалхь яьча «Грознефта» объединене эррига промыселашка хьайоаккхача газах бизза пайда эца тора хургья, тlаккха аланца йоаргьац из. Хlана сов йола газ цул тlехьагlа дlайохийтаргья Закавказье промышленни бытовни объекташка, Невинномысски химически комбинате. Гуш ма хиллара уж лоархlаме пусков кхо объект хьалхь яьча хьайоагlача газах пайда эцара коэффициент дикка даккхургья, lаьа замаяль вай республикерча объекташка ритмичне газ дlайохийтаргlола гlулакх а хургда.

Цхе шера план заьнх хьалха кхоачашьяра доккхий социалистически декхараш тlаийцад «Грознефтегаз» НПУ коллективо. Уж хадал хьалха кхоачашдара эррига шийна тоорошаш оарцагlа яьха къахьегаш я из.

Л. АРУТЮНОВ,
«Грознефтегаз» мехкдаьтта газови управлене начальник.

БОАХАМ
РЕНТАБЕЛЬНИ ХУРГБА

Дlаьха боахама шу дукха де а дечи чакхдаьккхар «Ачтуринский» совхоза.

Дlадахача шера вож хинна тlалаташ теркал а хиь совхозе кертерча агронома Ялхароев Хьусейна отделени агрономашца гуловалье а белгалйир лаьтта дизадара культура айара кхочашъе ена мероприятеш. Цар совхарча «сорытах» кхетадир лаьтта дезадара культура лакха ца дича кхи культураш дика хьургъьо йоаш боахабу.

Шоай боахама хьалаш теркал а даь, специалисташа лаьрхlар гураьа дуъ алат дукхагlа хlалe — кертерча даькъе кlа. Хlана аьлча, кхедара дукха къахьега а на хеваа дика хьунке ю, хlаьта бlаьсти мича культураийта аьттув болаш а да из тlаккха лаьтта. Из зарде а лаьнц укх шерарча хьуанкьана лаьрхlа 4400 гектара тlа дlацуйнад совхозе гураьа хур алат — вешта аьлча дерригача алат хlалуваш долча лаьттах 60 процент. Кертерча даькъа кlадийнар кlа да — 3800 гектара тlа. Дика хьалуза «Безостая-1» яхача сортах даль фу из кlадийнар.

Кlа дика хьувкъалара, из дlаделехьа кхай тlа шоьтта минеральни удобренеш тайсар 1400 гектара тlа, хlаьта lанеи-бlаьстани заналаьца 21,5 эзар гектара тlа юха а минеральни удобренешца подкормка йир. Цул совгlа оасара баьцашна къонсам лоаттабара 2360 гектара тlа химикаташца обработка йир. Цу чакхъьяхача мероприятеша тоьро хулийтаргья укх шера гураьа дийнача алата хьувкъаш дикка лакхбе. Хlаьта даьча тоххамаша хьахьехал лаьттаница шортта тlоаиал йолга а. Хlана дош сейх латт аьлча, из латт за из дойтаиш шийнаннахьен алат чуадара кертгlа кийча ярах.

Дlадахача шера шекара свекла кхедрга диллача даьна толамаш укх шера кхы а чlоагlде лаьрхlад совхозе. 950 гектара тlа дlайийна шекара свекла хlара гектара гlара 180 центнер лакхарах (план 165 центнер йолча) боахама 34 эзар сом пайда хилнабар. Укх шера эзар гектара тlа дlайийнай из планах е эзав 900 гектар мара йоачача. Цул совгlа эррига шекара свекла гураьа дуъ алати цхьа дlайийча дукхлача шовашка тlаьлла баьцаш хиннача йийнай. Хlаьта дlаелехьа хlара гектара тlа 8 тонн а кхочийташ кхо. 7 центнер минеральни удобренеш тайсай. Агротехника леаннача хана дикагlа долча фуна дlайийна а аьнхаз из культура. Из а деррига дац. Шекара свекла дlаелехьа кхашка зенеча салоаххача хlаманта дукьала химикаташ тайсаяв.

Шекара свекла кхее 30 звено вlашагlъеллай боахаме. Цу звеньое 6 механизировани. Хlана, тlаьлнача культураийта механизировани хьаьгане обработка ец ба механизатораш: шаровка ю, найилгъю.

Дlадахача шера тхьамка, хьажкlаш кхеарга диллача нийсденна гlалеташ укх шера кхы ца хилийтара лаьрхlа йола мероприятеш белгал а яь кхочашъеш а хlана совхозе. Ишта, 950 гектара тlа дlае еза хьажкlаш гураьа дийна алат хиннача йийнай. Хlаьта дlадуви дала фу а «Одесская-10» яхача сортах дар. Эррига хьажкlаш квадратно-гнездовой хайсийе йийнай. Из культура кхееш я йоккха опыт йолча механизаторашa кулгалду биъ механизировани звено. Хьажкlаш дlаелехьа дерригача кхай хlара гектара тlа шиъшиа центнер а кхочийташ минеральни удобренеш тайсар яр. Хlана хьажкlаш хьатlаалахьа шайхаи доаташ ба механизатораш, хlаьта хlайна а кийчъен я мугlараийта шкъе обработка ергlола культиваторaш.

Тхьамка укх шера бlаь гектара тlа кхеберга боахама къахьегамхоша. Хlанзалца тхьамка кхеден бригадаш яр, хlаьта хlана из кхедерга звеньеш. Цу гlулакхо йиш хулийтаргья къахьегамхой инициатива лакхъе, къахьегама дикагlа тlаьхожам лоаттабе. Хlаьта хlара звено а бехктокхаме хургья дlалуш йолча бедала хилал лакха хилийта, хlана аьлча цунга хьежжа хургла царна ду алапи а.

Хьалхха а вlашагlъеллай совхозе ийс тхьамка кхеду звено. Хlанзе толамна чакхдаьккхад хlара овощ рассада кийчъяра гlулакх, цул совгlа хlана рассада дlаа белабеннаб уж.

Хlанзе а йоакхо аьй боахама специалисташа тхьамка доьъау помещенеш вlаштlехьъяхара. Хьалъяь укхаза оттари комплексе йола помещенеш. Хоьш ма даьра, дlалуш долча тхьамка дикалах тайла а ба боахама хула пайда. Цу гlулакха а чlоагlа аьттув болаш за шийн ханнахьа тхьамка дlайла помещенеш кийчъяя.

Укх шера дикагlча сортах долча фуна даьоlа 750 гектара тlа хьажкlа кхее лаьрхlад боахаме. Цунах боала пайда ишта ба: хlара центнер цу сортах йолча хьажкlах луш бола мах шоана дукхагlа ба воккх хьажкlех лучул. Цо а тоьро хулийтаргья боахама хула пайда алсамбаккха.

Хlанзалца зене хинна боахам пайдане хилийта тоьроаш йолаш йолга хьахьоак цу дикача гlулакхаша. Бакъла из а деррига дац. Кхы а дукха къахьега деза хьалхашка латта бехктокхаме гlулакх толамца кхочашдара.

И. ПУГАЧЕВ.
Шолжа района ютбеххаш производственни управлене агроном.

«ЦIИМХАРА» АГРОНОМ

Гора хайна вагlа агроном, хьажкlаш дlаенищ воалл ши тракторист. Соалкаш тlехьа а йолаш юкха латтача тракторо деча тато дергашта хlама дазийтац.

Хlаьта а агронома кулс доставнча, корта лостабича фу де деза хоз кулгаща лаьтта урагlтуваш боахкача трактористашта. Хаджиев Хьважа хьацра тlадам баьннаб юхьа тlа, цул харш чу кlезига да фийгаш, дукха юкъ юс лаьтта дийнача фийгашта юкъе. Хlаьта Ясаков Юнааза харша чу мугlара, кlай нерrаш сайна, къега а къегаш даза хьажкlий фийгаш. Цу гlулакхе кхы а керагlа воакх Хавиж.

— Хьо тlагlолла хьеж, кlоаргагlа даkхийта кулг, — йоах из дехьа хайнача Юнааза.

Вокхо кlоаргагlа дохийт пlелгаш. Гучабоал цхьа фийт... шолагlбар, кхоалагlбар. Хувцалу Юнааза юхь, белам барж. Хьалхагlа цlимхара хиннача агронома Хасуев Махьмада юхь а «йоастала». Цунна а дика хет шоай колхоза механизатораш ишта шоаита хьалхашка латта декар бехктокхаме хетташ хилар.

Хlаьта а шийна дагарзар дlахайтац цо механизатораша.

— Дика юв оаш, — яхаш цlогlа детт дерге а ухаш, — хlаьта а лоралелаш: оаш дlа ца бийнача цхьан фийго цаl-шиъ томараш тlехь хьажкlа йоаргья.

Вокхар гlадбаха кулгаш дlа-хьа дохийт, тхоашта хоьри могарн-м дерга, аьлча сайна.

Агроном воацаш цхьан сахьата болх бе йиш яц вай ишчача Сунженски района Ленина цlерагlча колхоза кхашка боахкарий. Массанахьа кхоач цун бlарг, массанена эш цун дош. Iуйрийна диъ сахьат даьлча сайрийна баьдерзалца, шийна кер-кораьлча транспортаца, гlашш дlа-хьа ухаш хул из шоай артела доккхийча кхашка.

Дика хьувкъамаш тел колхоза лаьтташа хlара шера. Хьалха хиннач 4—5 центнер дукхагlа алат чуеш укхаза хlара гектара тlара.

Ишта айлуш латтача хьувкъаний график лохьалийта йиш яц укх шера а. Цулухьа ва агроном кхачамбоацар бlаргадайча, доаделча ишта цlимхара, цулухьа лел из укх доагача деношка массанахьа кхача, тlаьхожам бе гlерташ.

Колхозе хьажкlаш лелаеш ши звено я Асеев Хьовсама яри Исаков Юнааза ярн. Укх шера цар дlаюв 300 гектар алата лаьрхlа «Одесская-10» яха хьажкlаш. Цу хьажкlех дукхагlа мах эу паччахьалкхенна дlачулуча хана — килограммах 11 кепиг (кхыча сортий хьажкlах 5,5 кепиг мара ца луча), уж дика хьувкъаш а я.

...Механизатораша шоаш хьадаьста харшаш кулгашца юха дlадукъаш боахкача юкъа еллкашка ваьллар агроном Хасуев Махьмад. Ра даз вар из, йоагlача тайпара тоаь яр уж, дикха гlалат запар. Бакъда, ишта хьал а дийла сеалка чу Iочухьежача хунцаглар цун юхь. Кхыча сага вlалла теркал ца де а, бlарга ца холала а мегар из гlулакх, бакъда агрономах хlама чувладургдац. Цунна бlаргадайра Ермоловски элеваторера колхоза яйтача дlаювча хьажкlашта юкъе эlанига а ах даьна а фийгаш хилар.

Чlоагlа новкъа да из агронома. Элеватора кьахата галеш чу а ехха хьалъенай уж цигара. Шоаш элеваторе Iехабергба моттадар агронома.

Галеш хьа а доасташ кагий, ниттlа фийгаш дlа а къестадеш мара кхай тlа хьа из кхайба хьажкlа, ала склада вахар из.

Цигара колхозе хьалъяйтача алх тоин хьажкlашта юкъе кетаргахьа 30 процент кагий а ах ьахнарш а яр.

Шена, толлакха, эlанигин-доккхийн дозаш цхьатарра хила деза дlаювча хьажкlий фийгаш, хlана аьлча кхыча тайпара уж хича ахархоче хьега къа дукхагlдар эзахьа доверда. Нагахьа санна агроном уж дlае йоалалуше а тlаккхьачавенаре? Къайларгахьар Ермоловски элеватора брак.

М. НАРАЕВ.

БАРТ ТАЙНА БРИГАДА

Малгlайнка района «Ингушский» совхоза шоллагlа тракторно-полеводчески бригада дукха за яц тlехьара моттиг йоаккхаш хинна. Къахьегама дисциплина за мегаргдоацаш телхайора, техника бонтlача тайнара пайда эцацар. Тlаккха совхоза кулгалхоша лаьрхlар бригадана кулгалде коммунист Дыштиев Къурейш вахийта.

...Дукхача хана дез тракториcтaлла, тlаккха учетчикалла болх барах бригада гlулакхи дика довзаш вар Къурейш. Из бригадана кулгалде веча йох да тешаш хьежар Къурейшага механизатораш, из чlоагlа эуда. Бакъла дукха за дlахелеха айхха букам этиар царна юкъе.

Тоалаш доладенар бригада гlулакх, техника дикаьа даде а, тоье болабелар. Кхыча тайпара хила йиш яцар. Моллагlа а халагlа дола гlулакх да ше оттар Къурейш. Хlаьта цунга хьежжа болх бора кхычар а.

Гусеничи тракторош кхыча бригадашкарчул кlезигагlа кле а яхье хьалха латташ хьайоагlа бригада. Из толам баккха йиш хилар шун эррига техника хадзаза шин сменах болх бар бахьая долаш.

Боккха терам тlебохийт бригаде балха дикал лакха хилийтара. Нагахьа санна хьажкlа хlаьоча, хlаьта дlайийна лыннача культурашта обработка еча механизатораша кхоачамбоацараш нийсдалийтача бригада собрание буцш из, бехк бу къахьегама дисоока тlа.

Хlана эррига бlаьсти юи культураш дlайийна дьннай бригаде, хьажкlа йоацаш. Дика вlаштlехьдаькхад укхаза царна обработка яра гlулакх а. Ленна тlехкавачагъя механизаторaша шоай сменни заданеш. Царех ю М. Алероев. Цхьанкха ди дlадаьхьйтан цо хьажкlана лакха боахкаш, кхыча культураша культивацн еш, кхыдола балхаш деш хиларах шийн сменни заданеш 113—120 процент тlехкхоачам ца еш.

Дог хоарда Къурейшах механизаторашa, хlана аьлча цар кулгалхочо а доархl механизаторий йоакхе яр шийн керттера дешар. Самарсlата дола механизаторий салоlача цlагlа чуваьлча. Хоза кийчаь латт ментеш. Долаш да тайн - тайнара доваараш, газеташ.

В. ШАГУРОВ.

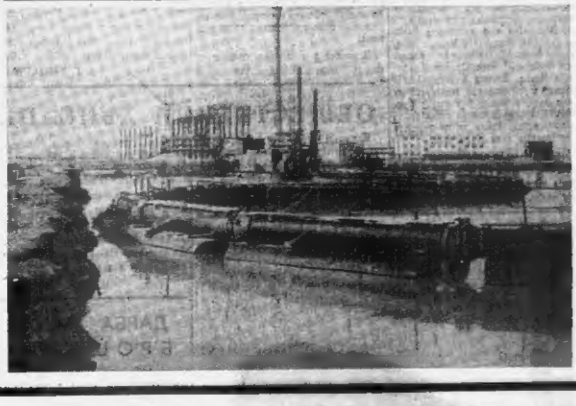

БЕЛОРУССКИ ССР. Лукомольски lама йисте хьалъеш латт республике этара йоккхагlйола Лукомольски ГРЭС. Цуе кьалхара аргlа болх бе йолалургье хьатlахулче шера. Хlара ди массехк зоал хьехолуш да энергогиганта сурт.

СУРТА ТIА: ГРЭС хьалъеча.

М. Минкович сурт.
ТАСС фотохроника.

КИНОЗРИТЕЛАШ БОЛЧА

Челюскинций цlерагlча кинотеатра общественни совето дукха за йоацаш кинозрителаши № 225 долча Нохч - Гlалгlай кавалерийски полка однополчанаши вlашагlтехар. Цу полка тlемахой туппалера гlулакхаш дувцаш хиннка а да вай республика арадаьнна.

Полке хинна цхьабола тlемахой байзар цу дийнахьа кинозрителашта, масала, Ш. Эдельханов, З. Муталибов, С. Тасуев. Тlем тlа даь турпала гlулакхаш бахьан долаш паччахьалкхен совгlаташ дейна мах ба уж. Цар дийцача сакъердаме хlамашка безаме ладийгlар кинотеатре гулбеннача.

С. ВОРОНИН.

КЕРДА ВЫСТАВКА

Укх деношка С. М. Кирова цlерагlча салаlарен культураи парке хьайийлалй город Грозне 150 шу дизаран Нохч - Гlалгlайчене Советски lаьлал этта 50 шу дизаран кхеталь радиолюбителий радиоконструкторийн выставка.

Выставке хьокха оттаьй республикански къонача техникий станце, пионерий Дворецa, мехкдаьтта института, техникумий, школай тайн-тайпара экспонаташ. Безам тlаозаш я «УКВ», «КВ» радиостанцей, мехкдаьтта института контрольно-измерительни аппаратура экспонаташ.

А. АЛИЕВ.

лаш Будапеште болх беш хиннача подготовительни комиссе белгалдаькхад Совещание хьеелларгйола ди — 1968 шера 25 ноябрь.

1968 шера апрель бетта хиннача КПСС Центральни Комитета Пленумо, дунен халкъашта юкъерча хьалей дунен коммунистически болам кхоталбар дукха КПСС-е лоаттабеча къонсамен актуальни проблемашка а хьежа, белгалдаьккхад. Советски Союза хьалкашна тоьт доккхий чухьарен дунен халкъашта юкъерен декхараш кхоачашде дезаро: Коммунистически парте — советски халкъа дlалерча штаба кулгалдара лоархlам lало лакхбелга. Парте кулгалдара лоархlам лакхбелга — из да цун эррига организацей дехал, гlулакх, хьинар чlоагlделга, цар балха формаш, методаш, стиль ленински принципийн нормайн дарда тlа аргайоахаш тоелга, коммунистий хьалхе леларa лоархlам айбелга, политически бехкхами идейно - теоретически кийчон чlоагlьелга.

* * *

КПСС ХХIII-ча съезда решенеш дика лард я дlахо парте цхьоагlа чlоагlьяра, советски общества дlахьалкашкахьа кхувла, лостам тела низ хиларах тарра, цул дерриго гlулакхаш тоалара. Хlанале дукха хlалакхаш даьл партийни вахара ленински нормаши кулгалдара принципаши чlоагlьяра а дегlайоалдара а. Парте кьачуона дикагlа бараш хьлхаржара чакхдаьхача гlулакхаша хlанале а шоай дика результаташ еннай: укх тlеххьарча шин шера парте дlачуйтан миллион совгlа саг, хlаьта царех дукхагlбараш болхлой а ба. Хlанз партийни организацеш а эррига мел хинна а лоархlаме йолча коммунистически общество хьалъяра гlаьтакашка, къахьегамхой коллективай вахарера цар лоархlаш гlулакха хьалкара бехктокхами дикка лакхбеннаб.

Производствана кулгалдеча хана лоаллачайоаца зоал ден администрированн ен ца елаш мукъальнний партийни организацеш, из дегlаххулара доккхийча, принципиальни дешашка дикагlа хьежа ьынвай из. Парте чухьара демократи дегlаярие чlоагlденнад цунах дlадала йиш йоаца дакъа — партийни дисциплина. Шерденнад къахьегача адамашара партийни организацей бувзамаш а. Парте кулгалла теоретически вlаштlехьъяхьа а практически чакхйоахаш а я чухьарен дунен халкъашта юкъерен лоархlам боккха болаш йола, коммунизм хьалъяра дукха актуальни проблемаш.

Дукха за йоацаш вай партена юкъе чакхъьяккхача, коммунисташа хьинаре дакъа доацаши боьъенца парте чухьарча демократе ларда тlа латташ дlахьача отчетно-выборный кампане къахьегхар дегlабена парте низ, цул халаргбоаца халкъацара бувзам.

Коммунистически парте боккъал дикача баштхалонех цаl — масса халкъа а хlа аьшача кийча хула, даьхача толамех, мел доккхий уж дале а, ца хьагилга, даим хlанзарча дlамонца гlа боахаш гlелга, политика лакъе тlехьашкахьа юха ца а хьежаш, дlахьалдашкахьа хьежара ленински бокъо чlоагlа кхоачашъеш лелаелга. Центральни Комитето бертога коммунисташ цулухьа тlахьех парти кхы а дукхагlа чlоагlъяра. коммунизма сийлахь - боккха гlире хьалбеча дерригача лостамашка цун гlулакхаш чlоагlдара.

Моаххаз санна я парти. Цу цхьан хайна оамалаши гlулакхаша шоай долаш болча къаьст-къаьстача нахах латт из. Парти, вахара низ болаш йола моллагlа организм а санна, даим Iоццаду айнача клеткаех, коммуниста сийлахьа цlи лелае хьакъ доацаш болча шийна юкъерча нахах мукъайовл, шийна юкъе ухарий чотах керда низ. Хlанз парте мугlарашта юкъе ва советски халкъа хьалха латта низ бола отряд а хинна дlаэтта 13 миллион совгlа коммунист. Геттара дика кхетадеш да, парте низ, цул гlулакхашка аьттув балга цун мугlарашта юкъерча хlаране оамалех, балхах, сакхеташах, дисциплинах, хьинарах, бехктокхамах тийша долга.

В. И. Ленина хьийхад: «хиндалийта мегаргдац парте хlара член партена хьалхара бехктокхаме хилара парти хlаре члено хьалхаре бехктокхаме хилари» (Соч. бизза гулдам, т. 7, оагl. 290). Партех бола ленински хьехаме принципиальни положенеех йола из цаl хlанз а актуальни я. Цо лаккха айо Коммунистически парте члена цlии доархlами, торо хулийт парти даим чlоагlъе, ленински дешаша аьлча, цун чlоагlал, депал, цlенал лоралде, коммунистий гlулакхашта тlаьхожам лоаттабелга lалашде.

Парте шерра боккъенаш ду коммунисташта нарех тоххача дикача гlулакхашка хьежжа тайп-тайпарча гlулакхаш тlа хьежабу уж, цар сий хьаллоаттаду, торо хулийт парте йоахаш дола деррига гlанаш эувца а цун дерригача гlулакхашта юкъе хьинаре дакъа лаца а. Шийн аргlанна парте шийн членашкара дlадех дерригa уставо дlадехараш декхарашки боккьоца кхоачашделга, программа кхоачашъяр, закаь коммунистически идеалаш чlоагlъяр дукха са ца кходеш къовсам лоаттабелга, бех бу парна партийни паччахьалкхени дисциплина толхаррах, шоашта тlехиааа гlулакх парга кхоачашдайта гlерт. Партийни строительства ленински принципаш нийсса кхоачашъяри нарех пайда эзара хlанзарча хьалашка lалашьяте боккха лоархlам болаш да парти дlахо чlоагlъяра.

КПСС — марксистско - ленински, коммунистически дег тийша а болаш, цхьа уйла ярий шоай долаамера цхьоагlо. Уйла цаl хилар — парте болаш хиларан дегlаахарав лоархlаме хьал, цхьабакъла, бизза низ бол цунга парте эррига организацешен членашен мировоззрени цаl а болаш цхьоагlонна чакхдоахача гlулакхаша лелаин алсамдувлаш хилача.

Алха доа тайша хилара кlезига пайда лу, нагахьа санна уж кхоачашдара чакхдоахаш практически гlулакхаш ца хуле, дикадар кхача ларал совнагlа кхы дlахо дизац из. Парте шийн гlулакхаш агlьана чакхдахаза даг ма хилла хьалъеххал из хьадиннача юхье деш В. И. Ленина отта а яь дlачуенна хиннача партийни устав проекта хьаллдарча параграфа тlа. Цу тlа дуацар парте члена кхоачашдеза дегlоацача хьалах — моллагlа цхьан партийни организаце кулгаллеш а тlаьхожам лоаттабеш а, цул балха юкъе ше юкъарчал доацаш дакъа доацаш хулга. Устава тlара из лоархlаме бокъо из хувалуш йийсай парте истори хьалюлаеннача кхоазтеа шу совгlа хана; бизза низ болаш я из хlана а. Коммунизм хьалъеча юкъарчал доацаш цlена къахьегар, коммунистически идеалаш чlоагlъяр дуйхьа са ца кходеш къовсам доаттабар — цхьаза кlезига делуш дале а, цхьабакъла, малара аьлча юкъарча сийлахь - доккхача гlулакха юкъе коммуниста доаца оттара дезагlа дола закъа да.

Кхоачашдара парте шийн низ тlаерзадеш дола керттерча декхарех цаl — экономика дегlабаккхар, коммунизм материально - технически база хьаяр. Из — коммунизм хьалъяра лоархlамеl гlа проблема. Нагахьа санна деррига ца хуле а, дукхахча хьале из толаме къовстарах тийша хургlа вож сагатагlа доза бенналаш коммунизмагa хlара деш къовсталелга: мехка обороннин потенциал дунен халкъашта юкъерча хьала ло еш йола алиавни чlоагlъелга, социалистически общественни отношенеш эргайоахаш толелга, халкъ материальни lаламlари цул культурни вахара хьалаши цахадаш лакхделга.

Вай мехка вахара лоархlам болаш йола уж эррига проблемаш КПСС ХХIII-гlа съезд хиннача тlехьагlа дlаяхача хана къестаеш дикка доккхий толамаш даьхад. Дукха совгlа эшанагlа болаш 20 процент лакхьейнай промышлени производство, боккхагlа хиннаб шера юкъера йоаккхача ювтбахаш продукце боахам. КПСС ХХIII-ча съезда решенеша, эррига промышленность, гlишлошъеле, транспорт укх шера хlаттlаьккхаь йоалаш йолча парте кийчъьча контроль йоал хаьа системо шерра торекуш хьеела эррига социалистически экономика дlахо дегlайоалдара. Хlаьта цу гlулакха ваотеи халкъон доххий ишаш тlалахийта а дезаогла. Укхаза дукха хlана де йиш а партийни организацейнен коммунисташка шоашкен, къахьегамхой пайданера починиаши керда инициативен хьалхьеси а хьаллоаши а, социалистически обществерча къахьегама лоархlам кхы а дукхагlа айбеш.

Социалистически общества дарз хиларах тарва экономика эттара чlоагlагlа лоархlам а беш. Вай парте цlаьккхь а шийн идеолого теорика кlалхардалийтац нахьа общественни уйлан обова, цар чухьара чуеташ цхьана дьохулийтам доза хlамаш. Дунен арене социализман капитализмаш юкъе сийлахь - боккха къовсам латтача а идеологи классей къовсама фронт йолча а хlанзарча хьалашка lалашьяте боккхача лоархlаме да коммунисташта а хlаьта царна цхьана берригача къахьегамхошта а идейно - политически кийчо яь, марксистско - ленински мировоззренех уж кхебар. Дерригача дунен тlа коммунистически идеяш когъялаза мезир ца хиларах бола теша чlоагlбар. Коммунистий идейн тешам лакхагlа ме хул, цо марксистско - ленински кийчо кlоаргагlен масcе оагlорахьаьен ме хул, чlоагlагlа хул парти. Боккхагlа хул социалистически обществерча вахара эррига оагlонашта ше еш йола влияни.

Империалистически идеологашеи политикашен, СССР-ан кхыча социалистически мехкаштен дуьхьала идеологически наступлени йоахка я ер, харцонех, метткlаьленех, харц хоамех пайда эцаш, фактаи харцахь а йоахаш. Социалистически мехкашкарча моральни, идеологически [illegible] гlулакхашта кхоачам хилла чlоагlа боамача нахьа цхьайолча группашта «идейни» влиани е а царна юкъера шоашта тlехьабаргбараша гlончийн даза а дера, царга гlолла чухьара теша бовбеогболаш халкъа «духовни» влиани яр дукхьа. Ала дезаш да, империалистий идеологаша говза оттадьча пропагандистски хlарелашка буржуазе хесталераш бакъ хеташ бола къаьст-къаьста нах цхьаза чуухаш хилар. Идейни тешам чlоагlа боацаш бола уж хуппалу. Дlаlгаьст, ренегаташ, хьалаш, социализмане хийра йола идеологи йоаржаераш а хиле дlаотт, деррига чакъо хьайра нийса, бахка а беш, цунна геаш а луш.

Хlанзарча дунен халкъашта юкъерча хьала а дунен арене социализманен капитализманен юкъе латтача къовсама а кlоаргга аьча объективни анализага хьежжа КПСС ЦК апрельски Пленуме указанеш еннай вай мехка идеологически болх чlоагlбара хьакъехьа. ЦК Пленумо белгалдаькхад хlана реакционни буржуазни идеологеца машар боацаш къовсам лоаттабар, империализм дерригa тийша балхаш, цул пропаганда харцой меткlаьленни, эксплуататорски идеологи классага хилача къахьегамхошта хийра йолга хаьгучадахар. КПСС членаштен берригача къахьегамхоштен коммунистически кхетам балар партийни организацей дерригерча декхарех цаl хилар.

В. И. Ленина цхьа, Отто Бауэра антимарксистски книжка ше дувцаш, коммунисташка ьхад: «Отто Бауэра моллагlа навагаб, еш йола моллагlа уйла хьа а йице, дlахьоккхад оаш, укхаза меньшевизм сенах латт, социализм ехкаш, Керенске, Шейдемана хоттагlий практикага ьтташ долча кетаоий оваш укхаза дичахьа долх, а. кх. д — ишта хургда коммунизм кхетаьйна хара йолча «эхьаменашва» пайда а аьттув а баргболаш оттаде мегаргдола декхар. Нагахьа санна из декхар кхоачашде шоана ца моге, цо хlана а дац коммунист...» (Соч., бизза гулдам, т. 41, оагl. 230). Ленина из указани коммунисташта къаьстта лоархlаме а хlана а. Моллагlча тайпара аьха а марксизм-ленинизм харцахьйоалхилга, мичча хьара доагlаши моллагlа форма йелаши ца мале а, тхьа бlаргагой тlа из эшен ховргдолаш селлара кlоарга Iомае еза из.

Вай идеологически балха тlа хила йиш яц доастагlол дола буржуазни идеологи моллагlча тайпара йийцца а гучайолар бе-баша ца хеташ долл цхьавакха тайпа гlулакх, пассивность, нейтралитет. Шийн деналца, тlагlертаран, принципиальностаца лар хоийне эшаш ба из кхыметтех наьха къаьст-къаьста, лоадамбоацача группашта мичча бесса ль а алияин е реакционни идеологаш массе тайнара гlертанен цар лоархlамийн.

Боккха бехктокхам тlабуж идеологически учреждени партийни организацейтен дика болх беча коммунистштен вай партена, социализмана хийра дола хетарашн тlалаши литературага, искусствага, кепайоазонга гlолла чакхдаха йола тоьроаш цlеньаь дlаядара хьалхара. Партийни организацей, коммунистий, эррига идеологически учреждений, институтий, коллективай дика болх боча болхлой декхар — идеологически болх чlоагlбара хьакъехьа ЦК апрельски Пленумо еннача указанешта практически гlулакхаца жоп хилари нелла йоккха а дlашига але а хlара участке бокъонца, тешнаш из чlоагlбари.

В. СТЕПАНОВ.

Доазол дехьара

Иордане доазон тIа дIахо еш я израильски военщина эхь дайна провокацеш. Захватчикий атакаш иордански эскара доакъоща юхаетт.

Сурта тIа: Иордане территоре тIа йохаь латта израильски танк.

Сурт «Аль-Джумхур» яхача ливански журнала тIара да.

ТАСС фотохроника.

КПЧ ПАРТИЙНИ АКТИВА СОВЕЩАНИ

ПРАГА, 14 май. (ТАСС). ЧТК агентства беча хоамагIа 12—13 мае Праге КПЧ районни, городской, областной комитетий хьалхарча секретарий совещани хилар.

Совещани гулъяьй КПЧ ЦК президиумо май бутт боаш хургйола ЦК пленум кийчъе лаьрхIа.

Совещани дIайоладучча юкъе хьалхара доаш оалаш ше къамаьл дечa хана КПЧ ЦК Хьалхарча секретара А. Дубчека хIанзарча политически хьала мах бир. Цо йийцар КПЧ ЦК декабрьски январьски пленумаш хиннача хана денз дIайолаеннача процесса бахьахьарси харцахьарен оагIонаш.

Совещане къамаьлаш даьча хьалхарча секретараша, белгалдоаккх ЧТК, къаьстта дийцар парте тIагIортара гIулакхаш мишта дегIа-яхкуларгда, Коммунистически партеген социализмаген духьалъерзаьча уйлашта а демократизаце процесса зулам де гIертара а духьала мишта лоатталургда аха дешаш къоастадаьза царг ца хилара.

Совещане даьъа лаьцарах беррагаш цхьатарра раьза а болаш сецам баьб, йоах ЧТК хоама тIа. Чехословаке коммунистоша моллагIча хьалашка деррагIа лора а дергда, чIоагI а дергда, дегIа а кхуларгда балхлой классой деррига халкъон КПЧ кулгалца 1948 шера феврале а социализм дIахо хьалъеча хана а хьахараш. 1945 шера мае Советски Союзаца кхыча социалистически паччахьалкхашца оагIув оагIоца а болаш вай лаьцача наьъо йиззагIча социалистически демократега, социализм массе оагIорахьара дегIаерга кхоачалергда вай.

Совещане даьъа лаьцараша хьакхайкадир, социализмана духьалара низаш миччa беса гIайбота а социалистически общество хIанзарча тайпара дегIаахара кхерам тIатасса гIортара духьала хоалийбелаш хIама тохаргхиларах шоам дог тийша болга.

ДРВ-и США-и ВИКАЛАШТА ЮКЪЕ ХИННА ОФИЦИАЛЬНИ КЪАМАЬЛ

ПАРИЖ, 14 май. (ТАСС). Дукъен халкъашта юкъера конференцеш хулча ЦIагIа селхан эттара хьалхара официальни къамаьл хилар ДРВ-и США-и викалашта юкъе.

Къамаьл чакхдаьккачул тIехьагIа ДРВ делегаце викала Нгуен Тхань Ле пресс-конференци йир французски кхыча мехкашкарчей корреспонденташта. Цо аьлар, беседа кхаь сахьата хиннай, парижски ханах 10.30 даьлча дена 13.30 далхалца. Эттара хьалха къамаьл дир ДРВ делегацена керте латтачо, Вьетнама къахьегамхой Парте ЦК секретара, ДРВ правительства министра Суан Тхюи. Цо белгалдаьккхар, цу къамаьлий маIан сенах латт аьлча, из «Вьетнама Демократически Республикана чуетта бомбаши США оагIонгахьара цунна духьалара моллагIа кхыйола тIема акташи кхы бахьанаш а ца доахаш соцвезга американски оагIонна цьана къоастадарах а хIаьта цул тIехьагIа шинна а оагIонна хьашт йола кхыъкхе дешаш дувца доладаларах а» латтилга.

Суан Тхюи аьха кердаладаьккхар 1954 шера дена американцаш вьетнамски халкъа гIулакхашта юкъе гIертара истори. ДIахо цо белгалдаьккхар, вьетнамски проблема къоастаярга бола кикъ йиъ пунктаца хьахьеккхача ДРВ правительства йовзаш йолча позицешка а хIаьта кишта 1967 шера тIайийцача, Къулбехьен Вьетнам мукъавккхара Къаман фронта программа тIа а хилар.

Нгуен Тхань Ле дIахо хьадийцар США делегацена керте латтачо, президента Джонсона къаьстта гIулакхаш тIалехкаш волча посола А. Гарримана даь къамаьл. Цо белгалдаьккхар, Гарримана даь къамаьл 1967 шера Сан-Антонио Джонсона даьча къамаьлаца а 1966 шерарча Манильски деклараце тIа а хьахьекха принципаш а йолаш йола хьалхагIе а дена йIла американски позици кердаьккхарна чакхдаьйна хилар. США Вьетнама гIулакхашта юкъе гIертилга, аьлар Нгуен Тхань Ле, Къулбехьен Вьетнама духьалара «агрессия» я ДРВ-е, яхаш бехказдаккха гIертар Гарриман. Гарримана хьаллаьцаш ДРВ-ена чуетта бомбаш кхы къамаьл а доацаш сонаярах йола идея, хьалхагIа йийца «шинна а оагIонни шинна а оагIорахьара деэскалации ярей принцип» хиланза ярг ца хилар юха керда а даьккха.

Цул тIехьагIа юха а лош дийка къамаьл даьча Суан Тхюи белгалдаьккхар, Гарримана даьча къамаьлаца цхьаккха а керда хIама ца хилар. Суан Тхюи аьлар, маларра аьлча Женевски соглашенеш телхилар духьала США ше ала а, хIана шоаш цар галовхаргаш зетийта гIерт уж. США позици, белгалдаьккхар цо, вьетнамски халкъон деррига прогрессивни адамашен бехке яь а тIа ца оаш йита а яр.

Нгуен Тхань Ле хоам бир, дIахера къамаьл юха а 15 мае парижски ханах 10.30 яьлча дIадоладергхиларах.

Финлянде кемаш деча продукце пхе лаьккъах дих Советски Союзе дойт. Мехка верфешка СССР заказах хьалду сиъа кир кхухьа ша теда кемаш, чкъаьрий лувнара тоаулле-раш, форда тIа лела общежитеш.

Сурта тIа: «Мурманск» яха 15 эзар тонн хий эратотташ дола ша теда кема. Из Хельсинкерча «Вяртсиля» яхача верфе Советски Союза лаьрхIа хьалду цу классагIа дола 4-гIа кема да.

А. Студнина сурт. ТАСС Фотохроника.

МАССАНАХЬА ХЬАЛХА ЛАТТ

Буйрийна воргI сахьат доалаш латтар. Шерра зIанараш безаржаь къаьга хьалкхийтта боагIа маха. Лаьйо хьекхача мике шерналу «Чечингсельстрой» треста чубоагIача АТК коа атIача гаьнаш тIара гIа. Дог хьесталуш машина юхе латтар шофер Хасаханов Iумар.

Цхьа юкъ йлалехьа автобоахама коа чубоалабелар пига болх беш бола шофераш, электрикаш, слесараш, кхьбола болхлой. Цхьабакъла, ший машин кийч а яь хьувза Iумар бIаргавайча из вовзачар тамаш яцар, хIана аьлча массенаш хьалха балха воагIаш оамал я цун.

Дукха халонаш яйнай Iумара ший вахаре. Цхьабакъда хало да Iемача Хьатой Iумара цхьаккха хIамах бIукъожабац, цкъа ше карадьца хIама дизза кхоачашдалийца сатем хилац цун. Цу оамало массаза а, балха тIа, Сийлах – боккхача Даьхен тIем тIа лаьттачарна юкъе хьалха даьтташ хьавоалаваьв из.

Сийлахь-боккха Дай-мехка тIом хьалехьа кхо цу хьалха балха вахаа лаьрхIар нохчий зIанигача сарго. Бера хана денз цунна дагъятташ дар [illegible] йолча автобоахаме гIолга. Дукха хана денз дагалаьттар, дийрхIар кхоачаш а'лулаш, «Грознефта» объединене чуйоагIача автобазе автоэлектрикалла балха вахар вов Хасаханов. Цхьабакъда, цкъа ха аьлча къахьегамах вала вийзар цун. Ше санна эзараш, миллионаш болча советски нахана ший дахье бахьан долаш фашистех лата, цхьа тIом бе вахар Хасаханий Iумар. Духхьашха, эскаре гIулакх де вахкхачул тIехьагIа из хьожавир горад Ейскерча зIамагIболча тIема специалистий школе. Цхьабакъьа школа чакхъяккха кхевадар цун. Кхо бутт боалламехьа ший новкъостаца цхьана тIема хьалхарча юхьита тIа вала везаш приказ кхьчар.

Девал далаш, майре фашистех латаш Iумар валар дучаьльар хьалхарча денойе а. Даьхе балхьи ший са дIалаза кийча вар из. Лаьтенцарча боккхача безамо кхы а тIема тейар моастагIчунна духьалъетта. Iумар юкъе волча вай бIухоша эттара хьалха тIом бир Белгородски областера цхьа район фашистацкара хьайоаккхача хана. Цу халача, къизача тIем тIа майра латарна белгалваьлар вов Хасаханов. Дукха ха ялалехьа из хьожаву развелчиний взводе. Цига а ше гонза бIухо хилар дIахойташ дукха дикаларам карагIлувз Iумара. Цул тIехьагIа дукха ха яьлалехьа взвода командира заместителалла хьожаву из.

— Шаккха загара баргбац сона Орловско – Курски дуге хиннача айрча тIом, — боах Iумара. ЧIоагIа денал дойташ майра латарах командоване баркал кхайкадьд Хасаханов Iумара.

1943-гIа ду. Города тIехьа гонах, юрта тIехьа юрт фашистех мукъайоаккхаш дIахьадохашка доллар советски эскар. Цхьабакъда хана шоай дIаяьнца моттигаш дIа ца хоца гIерташ деррига шоай тIема низаш духьала дахка латташ бар моастагIий. Тропала дайча советски бIухона чакхдаьйтаран цар дерхIар: цар чIоагIале. Цу хана Молдаверча Авгеен кхачa шьальчар яхар поде. Города юкъе гIолла Iоволача Реут дахача хин декъа моастагIа вар. хIаьта хин сехьа тхо дар, — боах Хасаханова. Фашисташ болча оагIорахьа хи тIа гIенха тахон тIий кхоачалуча латтача моастагIчун бронетранспортерна дехьакха дича аьтув балийтацар ваьйдарий тIаьа декъа довла. Из бахьан долаш массехи дийнахь къиза тIом хьаьттар цу городе. Вийсанна хил дIатIех а яьнна моастагIчун бронетранспортер йохдергьар малан. [illegible] эттара хьалха шоа ценначарех цаI вар Iумар. «Со гIоргва. со кийча ва, везе сай са дIадала». Массехи сахьат далалехьа шоа дена хила декъа баьнача развелчикашна гранаташ тоха угагIа ахийтар бронетранспортер. Из дух ца хоаш бола фашисташ хьеквам цIогIарч а долаш, кораргIбаьнча дIа - яха удаш бар. Из хана цхьаккха минут ха ца йоаеш тIом болабаьча советски бIухоша сиха хьальыар тIий, сатоссаш фашистех мукъаьвккхар горед а. Цу тIем тIа дика ца лоарах Хасаханов Iумара хьожаш Шеча седкъа орден.

Хасаханова, цун новкъосташа, дагара зергдоана сурт хьалхашка эттар Корсун – Шевченски яхача дуге. Къиза тIом бар цига хиннар. Из моттиг хьа ца хеца ший беррига низ тIалазьлабар моастагIчо. Цига дика ца лоарах «За отвагу» яха медаль елар, командоване баркал аьлар развелчика Хасахановна.

МоастагIчунна латача хана массехкаьда лечара кIаххар ваьлла Iумар 1944-ча шера эскаре гIулакх даь а ваьна Алма-Атински областа Джамбульски районе воагIа. Цига шофера курсаш чакх а яьха тIем тIа санна ший декхарий цIена кхоачашдеш болх бе веаалу из. Цига дика болх барах кьха барналаш, тийна Сийлен грамоташ. аьчал совгIаташ дукха да.

ХIанз «Чечингсельстрой» треста АТХ шоферашка болх беш ва из. Цига а хьинаре къахьег цо. Цхьан минута гIишлошъерий болх ший бехках сацийташ. хани балха тIа хьалха латтачарна юкъе ва коммунистически къахьегама ударник Хасаханов.

Даьга хьежжа ба цун дезал а оал цун берех уж боазарашь, воалахоша. ВорхI бер да Iумара. ЧIоагIа барт тайна бах уж. Цхи бер дена дагIа. ВоккхагIа воа Iумар-Iаьла ший даь никъ хьалаьна № 5 йолча АТХ слесаралла балха ва. Массе советски эскаре гIулакх де вала кийчлуш а ва из. ШоллагIвола хIаьни Султан 9-ча классе дешa вагIа, миттa дешa багIа Яхийта. Яха, вежаш.

Дикача оамалашца. взийча гIулакхдашца лаьлкхебу цун нанас Зинаса шоай дезал.

[redacted]

СССР Паччахьалкхен премии лауреат ленинградски композитор Андрей Петров ССР Союза Паччахьалкхен академически Доккхача театра лаьрхIа «Дуне кхоллар» яха керда балет яь вовзаш ва. Музыка вовзаш волча французски художника Жан Эффела суртагашта тIаерзаь я. Кердача балета либретто автораши балетмейстераш – постановщикаш РСФСР заслуженни артистка Наталья Касаткина Владимир Василевни ба. Творчески группа балха новкъаца да вастта художникаца Ж. Эффелаца вIашагIкхетигга.

Сурта тIа: Андрей Петров (аьттехьарвар) Касаткина Натальяцан Василев Владимирацан.

А. Кочалин сурт.

ХЬЕХАРХО

Дукха кагархой бар тхо шийс-деннача Грозерча № 6 йолча училища коа хиннараш. Цхьан ханара нах бар уж берригаш а. ВIаргагу тхона лаьхарча дегIара йола кхалетаги цо дувцачунга ладугIаш йола эрсий бойи.

ДагIа а ваха хетар ца дича а хана дар йоккхагIаар зIамагIчое хьехар деш йоаллила. Из яр Хаматханова Соте Iайшет — ший гIулакха йиза йола мастер, хьехархо. Цар дувцачоа новкъарле ца яр духьа ца ца аунн санна дIачудолх тхо училище.

Дукха хувш шоай дешара заведенех лаьца училища директора Дачаева МурцIалий Кайнас. «Вiхьаьна гIулакх дIадоладеннача хана нийслуш йола ший тайпара халонаш нийсъелар тха училища балха юкъе а. Тоъал бацар цу хана шоай гIулакх дика йовзаш бола хьехархой а, производствени дешара мастераш Цу хана оа укхаза дукха балла опыт йоацаш хинна Хаматханова Iайшет».

...Хьалхара урок. Из шIацкха йиллургьац Iайшета. Хьачубоал из классе. Пар-тата доапаш сатийна багIа дешархой. Царга йоаршал хеат Iайшета. Юха а сатем отт классе. Тхьё совгIа сар ва хьехархочо ваьачунта хьехаш вагIар...

ХIара дешна хулаш хинначa заматешка Iочаьзе цо дешархой цхьатарра йоаца отмалаш. Цхьаболча дешарзоша шоашта дIахьехар сиха хьаца, кхетаду, цIаьта йожаш а мистта дика кхетайар духьа духа къахьего деза хулар. Дукха бар цу шера Iайшета тIачIоагIъаьча групе шоашта тела хьехам сиха кьахаш хиннараш. Къезига бале а яйелори цу тайпаре бонараш а. Царца ди-бийсе ца къовсаш, цIаьгълар цa хьехаш болх бе безаш хулар.

Цахадаш къовсам доаттабу Iайшета тIехьайиса уйлаш йолча шоай беранта дешара новкъостале еш болча заьшца-воаношца. Училище ца доийташ дешаре тIера яьккхар массехк йиIиг. Царех яр Тасуева Бела а. Цар заьшца-воаношца дукха къхтаха болх бе бийзар Iайшета. Цу гIулакхо вIаштIехьдалийтар училище йийгаш яха дикайта, моашта дукхаеш хинна гонзалаш Iемайта.

Белгалдаккха деза Iайшета берий заьшца-воаношца беш бола болх массехи беракта духьа. Цул бахьанаш а ший тайпара да. Сих ца лув, безаме, уж дикагIа кхетарбалаш дул цо заьшца-воаношца деш дола къамаьл, вай вахарцара шортта масалаш дул къамаьла кагъекхулаш. Эзаш метиг хилча царна гIо де а кийча я хьехархо. Цхуъха цунна духьалъа из, ладуггI цо аьнначунга.

Цхьабакъда ше дечох чакх тамаш яц ца сиг, цо дувцачa къамаьла юкъе цIаккха а нийслургдац доакхала аьнна цхьаь цаI дош.

Дика хьехаш хилара совгIа боккха общественни болх ба Iайшета училище дIаьтьор. Из я училища партийни организаце секретара заместитель.

Хьехархочун а воспитатела а гонзал белгал а еш 1966-ча шера СССР-а Лакхечьара Совета Президиума Указах Хаматханова Соте Iайшет дезар доакха совгIат. Цун накха сийрдибаьккхар «За трудовое отличие» яхача медало.

Из совгIат шийна хьожаларах бол хоам хезача Iайшета дош дезар дIахо йодача хана къонача коммунизма хана дезаш долча беранта кхы а дикагIа, кIоарсагIа кхетам лур хьеха аьнна. ЦIаьхха дагалацарах аьнна дешаш далар уж. Из хьахьекхар вазаре вв, цо бочча балхe.

ХIанз ер дешачун хетадала тарлу массаза училище ара ца боалаш къахьегаш а-хен из, аьнна. Цхьабакъда из миттa дац. Iайшет кхоаш шийна оамачуга, оагIа дехаде хетачуга тьаха, дешa дегIача ший беранта тьехаш бол, балхаца чуяна хьарага Iемерон хен аха.

Ший теоретически кхеташ лакхбеш Москве лакхехьарча дешара заведене кхоагIча курсе хьоле доаш а Iайшет.

Мишта да гIаагIай кхалсага, боккъонна йолча ший гIулакха гонзанча вахар. Сатем боацаш, массаза а кердадар лехаш, теламий новкъара ца йоьлаш, халонаш тIехьаьшка йоахаш хьайоагIа из.

[redacted]

СПОРТ

«СПАРТАКА» ЯХЬАШКА

Ахалел дукхагIа ловзараш Чеченовнин вай республике дIахьош бола «Спартака» волейболистий Еррисоюзни спартакиада. Цхьан дийнахьа са а мел аргIанара пхелагIа тур чакхъаьккхар яхье дакъа лоацача спортсменаша. Москва, Узбекистана, Украина кхалчаькха командаш цхьатарра счет в йолаш (3:0) шоашта духьала лелача Белоруссе, Казахстана, Армене командел этта котъелар. ТIагIертта къовсамаш лаьттар Иркутскен Ленинграден волейболисташта юкъе. Цига счет 2:3 йолаш ленинградцаш яьшар.

ЧIоагIа сакъердане дар маIача пхьа командашта юкъе лаьтта къовсамаш. Ленинграда спортсменаш москвичашца ловзаш счет 3:2 йолаш котбаьлар. Белгалдаккха деза москвичаш укх яхье эттара хьалха йийша хилар.

Киргизе волейболисташ белоруссашеи узбекаш украинцашеи эшабир.

Пхе тура итогаш йича ер сурт да вайна духьала оттар: кхалчаькха командашта юкъе цкъаь цкъа ца эшаш хьайоагIа РСФСР-а команда. Цхьаьзза йишай Украина, Белоруссе, Узбекистана командаш. МаIача нахех цIаккха а ца эшаш хьабоагIа Ленинграден РСФСР-а сборни командайи волейболисташ. Цкъаь мара йишаяц московски команда.

Хиннача ловзарашка дийлача укх тайпара да командай хьал.

Мalавад	Л	К	Э	О
1. РСФСР	5	5	0	5
2. Украина	5	4	1	4
3. Узбекистан	5	4	1	4
4. Белоруссе	5	4	1	4
5. Ленинград	5	1	4	1
6. Казахстан	5	1	4	1
7. Армени	5	1	4	1
8. Москва	5	0	5	0

Кхалнаш	Л	К	Э	О
1. РСФСР	4	4	0	4
2. Ленинград	4	4	0	4
3. Москва	5	4	1	4
4. Украина	5	2	3	2
5. Белоруссе	4	2	2	2
6. Киргизи	5	0	5	0
7. Узбекистан	5	0	5	0

БелгаьбахIа доа хьалхаца дика хьакхамаш гойта цхьабола спортсменаш. Царех ба спорта мастер Герасимова Валентина (Украина), спорта мастер, Белоруссе команда капитан Петрова Ирина, Москва а РСФСР-а а командай капитанаш Герасимов Виктор Алексеев Александрей, спорта сийлен мастер Платонов Вячеслав, кхыбараш а.

Белгалдеккхар: л — ловзараш, к — котбаьлар, э—эшар, о—очко.

М. ХАМАТХАНОВ.

ОБЩЕСТВЕННИ ХЬИСАПЕ

Назрерча райпо болх беш ва тиканка гIолла кхачен товараш мотоциклерца дIа-хьа кхухьа Ю. А. Филимонов.

Ший балхагIа мукъа йолча хана дикин книжкаш дохкача тиха гIа хул из. Тиха тIара книжкаш а яйне совхозникех колхозникех уж дохка ул Ю. Филимонов.

Цул совгIа кIоаиневерикь книжкаш дохка базараш дIалатгIъеха цо. Наха эшаш долча книжкашта заказаш а яйце, ше юхавалаш уж хилийта хьож. ХIаьта наха юкъе журналаши газеташи дIа-хьа доаржаеча хьинаре дакъа а лоац цо.

[redacted]

ПИОНЕРИЙ ДИКА ГIУЛАКХАШ

ХьетIаккхачаш латт пионерий доккха цIей — Ленина цIи лелаю организаци кхелла ди—19-гIа май. Массанахьа а санна хIара шера цу денна дика кийчо ю Назраен номер ийъ йолча юкъерча школа пионераша.

Дукха болх ба укх денойх цу школа комсомольцаша а пионераша а бев. МиелагIча «Б» классерча Идейтов Руслана, Мальсагов Назира, Оригханова Зеяс, пиелагIча «А» классе дешa багIача Шалиев Юсапа, Гелисханов Мусас, Таркиев Илиаса чIоагIа къахьег шоай школера пионераш цу денна дикача толамашца вакъабахкийтара. Уж волатеш ба юкхьаннарча классашка. Дукха ле пионераша карагIдаьйна дика гIулакхаш.

Комсомольций хьалхлена дешархоша укх шера гулдаьд тхьо тонн сонгIа тиша аьчк. Везе ди тIакхочачаш тхьаь етт тонн кхы а гулде лаьрхIад цар. Шоайла яхье а баьнна чакхйоаккх цар из мероприяти.

Белгала я цу яхье 9 «Б» класс. Цу класса дешархоша гулдаь тиша аьчк пхи тонн гаргга да. ХIаьта цу класса дешархошъ шефство лелаеча йиълагIча «Б» класса пионерски отрядо кхо тонн совгIа тиша аьчк гулдаьд.

Цхьаькха а кхьа дика оамал я цу школа дешархой. Дешарах шоай мукъайолча хана кхаьна къахьегачарна новкъостал ду цар. Миттa укх бIаьсти а бар уж колхозаш дIалемчарна гIо деш. ЧIоагIа раьза хилар царна юртбоазама къахьегамхой.

Цу тайпарча дикача гIулакхех кхьа дувца йиш я. ХIаьта лоацца аьлча шоай девача денна дикача хьекхамашца вакъабаьккхаб уж.

Г. ХАМЗАТОВ.

ДАРБА ХЬЕХА БРОШЮРА

Советски медицински Iилманна кавагIiаьчнарех эттара а лоархIамечарех да туберкулез яха хазар хьоалеши совдоаккхаши йола микробактерешта духьалье еш йола препараташ (молхаш) хьаехга. Цу молхашна туберкулез даьча 100 сагах 95 бокъдина верзаву.

Адамех эттара а къаьнагIа долча лазара духьала хахказа тIагIертта къовсам доаттабеча медицина кердача гонах — молхаеш йеча дарбаехи дувцаш да «Туберкулези цунна ду дарбеш» яха Е. И. Данилова брошюра. Брошюра арахийнай Нохч-ГIалгIай книжни издательства. Цайлане хьоажаш да цу тIа.

М. ТЕРНОВ.

ТЕЛЬ-АВИВЕРА ШОВИНИСТИЧЕСКИ УГАР

Израила паччахьалкхе хьахинна 20 шу дизар белгалдаккха кийчлуш ба Тель - Авиве. Цу денах а хIаьта миттa июнь бетта Iарбий мехках дета шу дизарах а шовинистически уйлаш яхы тIа а чIоагIъе лаьрхIа пропагандистски кампани йолаяра долчо бахьана меттел найка эца дагIа ба Израила доал дераш. Миччахьа ца а еш, Иерусалиме йир май бетта юххье йоккха тIема парад. Израильски военщино «тIема дена а» хьаллоаттаду Iарбий мехкашцара тIом санача довзон тIа чотьаь вартвоацаш дукха провокацеш делаярца а. Iарбий халкъашта курал а еш, дIалийцаьа лаьтташ тIа, дукхагIча даькъе тIом сецача доазочна сеттара юхе салтий баха хувиабу Израила.

Юкъедаьккха библейски бахьанаш а: Израила Синайски ах гIайрен Газа районе дIалаьца хиннаиц. Сирен Иорданен территорех лаьца дIалаьца хинналеш, из-м, йоаз, оший дай баьхача лаьттанаша юхаккхьачаЙ. ДIалийца Iарбий лаьттаи (66 эзар кв. км. совгIа, вешта аьлча территорега дилача Израилал дизза дукхагIа) шоашка сацаде гIерташ йола шоай гIаьрахой планаш библейски фальганица хоаье безам болаш да Израила доал ду гIозараш.

Израильски кепайоазон тIем радио передачашкен хоам бу, Iарбий территореш бокъонца кIакараерзаега дIадехаш йола керда экстремистски организацеш хьахинна хилара. Царка юкъе эттара кикительнегIа яр «Сийлахь – Боккхача Израила тIехьара болам». Хоаш да, цу организаце яхьабола лидераш низагIа дIалийцача Iарбий территорешка шоай гIулакхаш чакхдоахаш йолча террористически грушпай будгалкой хилар.

ДIалийца территореш «каралерзахара» шерра планаш кийчъеш латт хIана Тель - Авиве. Израила доал дераша хIана бокъонца шоай доалахь йолаш санна лоархI Синайски ах гIайрен тIара мехкдаьтта доалла моттигаш. Хьакхайкаьй Акаба залива мехкдаьтта Средиземни форда бистерча Ашдот яхача портага кхачачаца дIагIоргдолаш йола мехкдаьтта провод хьаьлера проект. Тель - Авиве миттa оттаеш латт Газа районерен Иордан ахача хина аьтта оагIоразьарен хIалув лаьтташ «каралерзахара» планаш а. КIирдаь геологически тохкамаш деш латт Синайски ах гIайрен тIа.

Дукха ха йоацаш Иерусалиме хиннача Европан Америкен дукхача боккхийча банкаштеи монополешти хьалзара баьхача жугаташца болча 800 банкирен промышленникен конференце хьакхайкадьд парна а кхычи а экономически проекташта лаьрхIа Израила тоъал йIаьхача заьма — 10 шера — 2,5 млрд. доллар юхалург ахча дала ше кийча хилар. Цу конференце дакъа доацаш хиннача духкачар. цу деьшье воаш волча французски банкира барона Эдмон де Ротшильд, Лондонски Ситерча банкира Варбурга, дукхача мехкашка ший доалахь университаш йолча Исаак Вольфсона, кхычар масе оагIорахьара хьалзаьнай Израила ца хьалхинначa хьалхарча денойке а деза.

Израила экспансионистски планаша белгало яьй мехка чурча хьала а. Эскаре гIулакх деш йоакхха ха цун шерагарен ах шерагарен кхаь шерага кхоачаш йIаьхьлай. Бюджет тIа - тIа дукхагIа керте латтарий милитаристски уйлай мукъагIйоаш латт. Йоллача хIаманка дIайохийтача 5 млрд. совгIача израильски фунтах 2,3 млрд. фунт тIема гIулакхашка хьожалый. ХIана тIема гIулакхашка дIалохийтача шитта дIатIатоха деза полицейски низаш лелаларга доллар алсамлаккхар а. ХIаьта образованеген культураген дохийтар 24 процент кIезигдаьд, социальни Iалашонген унахцIеноаген дохийтар — 25 процент. Эскаре гIулакх доа юкха ехa ха йIаьхьлайоллашеца а, хьабе болх боацаш нах ба.

Милитаризаце, шовинизм, экспансионизм буржуазни демократически паргIатонаш готьарга кхочадьд гIулакх. «Кхерамехен долаш» салаш йолча доагIаш дола чрезвычайни законий ца йIаьхьлай, уж цкъаш а шердаьа Израиле укх шера январь бетта. Нагахьа санна хьалхагIа цу тайпара зона я аьнна хьакхайкае йиш болаш хиннараш доазонна йистера районаш мара хиннаце. хIаьта хIана тIема Iалдалий бокъо я беррига яохе а цу тайпара зона я аьнна хьакхайкабе.

Правительства хьакхайкадаьд йоккхий йола партеш, эттара хьалха коммунистически парти, парламенте викалаш бехийтаргбоацача яккха лаьрхIа хилар. Цу гIулакха кийчъеш законопроект я моллагIча парте парламенте дакъа лаццара хиланза эргйоаша харжархой голосий процент алсамъяккхара хьакъехьа. Коммунистически фракци дукха хана денз бIаргана хIана санна новкъа я парламенте, хIана аьлча цо хIалех июньски агрессех хьахиннараш дIадоахнара, гIалбех, израильско-Iарбий доа лошара вахкъаьна къоастадаьгахьа боакха гIа а доакхIаш. ДIалийцача территорешкара израильски бIунаш араяхара.

Цхьабакъда, Израила доал дерий планаш тIаIуттаду великодержавни израильски проектоша духьала къовсам доаттабеча прогрессивни низий, тIа - тIа чIоагIлуш латтача дукхьаленна.

Н. КОЧЕНКОВ.

(ТАСС).

Редактора зам. А. А. МЯКИЕВ.

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный, Ленина улица, 11 (3-гIа этаж). Телефонаш: редактора—3-44-90; редактора зам.—3-38-11; бехктохална секретара—3-34-38; партийни вахарен, культуран, промышленностен отделий—3-42-20; юрта боахамен письмай отделий—3-42-28.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный, ул. Ленина, 11 (3-й этаж). Телефоны: редактора—3-44-90; зам. редактора—3-38-11; ответственного секретаря — 3-34-38; отделов партийной жизни, культуры, промышленности — 3-42-20; отдела сельского хозяйства и писем — 3-42-28.

«Грозненский рабочий» издательства типография. Революци проспект, 7/84.

Типография из-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции, 7/84.

СФ05088. Заказ № 2345.